

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

64 metai

2021 m. liepos 29 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REKOMENDACIJOS

Taryba

2021/C 304/01	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Belgijos stabilumo programos	1
2021/C 304/02	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Bulgarijos konvergencijos programos	6
2021/C 304/03	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Čekijos konvergencijos programos	10
2021/C 304/04	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Danijos konvergencijos programos	14
2021/C 304/05	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Vokietijos stabilumo programos	18
2021/C 304/06	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Estijos stabilumo programos	23
2021/C 304/07	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Airijos stabilumo programos	28
2021/C 304/08	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Graikijos stabilumo programos	33
2021/C 304/09	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Ispanijos stabilumo programos	38

2021/C 304/10	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Prancūzijos stabilumo programos	43
2021/C 304/11	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kroatijos konvergencijos programos	48
2021/C 304/12	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Italijos stabilumo programos	53
2021/C 304/13	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kipro stabilumo programos	58
2021/C 304/14	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Latvijos stabilumo programos	63
2021/C 304/15	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Lietuvos stabilumo programos	68
2021/C 304/16	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Liuksemburgo stabilumo programos	73
2021/C 304/17	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Vengrijos konvergencijos programos	78
2021/C 304/18	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Maltos stabilumo programos	83
2021/C 304/19	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Nyderlandų stabilumo programos	88
2021/C 304/20	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Austrijos stabilumo programos	93
2021/C 304/21	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Lenkijos stabilumo programos	98
2021/C 304/22	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Portugalijos stabilumo programos	102
2021/C 304/23	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Rumunijos konvergencijos programos	107
2021/C 304/24	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, panaikinti perviršinių valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje	111
2021/C 304/25	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Slovėnijos stabilumo programos	116
2021/C 304/26	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Slovakijos stabilumo programos	121
2021/C 304/27	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Suomijos stabilumo programos	126
2021/C 304/28	2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Švedijos konvergencijos programos	131

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Belgijos stabilumo programos

(2021/C 304/01)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Belgijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Belgijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;
- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Belgijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinę politiką vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi savo 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Belgijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Belgijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 1).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Belgija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Belgijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 9,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 114,1 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 7,5 % BVP, įskaitant 4,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Belgija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 11,8 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Belgijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. ir 2022 m. realusis BVP išaugs atitinkamai 4,1 % ir 3,5 %. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje 2021 m. ir 2022 m. numatomas šiek tiek didesnis realusis augimas, atitinkamai 4,5 % ir 3,7 %, kurį skatins didesnės investicijos;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 9,4 % BVP 2020 m. iki 7,7 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis, 2020 m. sudaręs 114,1 %, 2021 m. padidės iki 116,3 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 6,1 % BVP, atsižvelgiant į 2,7 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Belgija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Belgija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje dar neatsižvelgta į numatomas gauti dotacijas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Tuo tarpu 2021 m. Komisijos prognozėje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,2 % BVP 2021 m. ir 0,3 % BVP 2022 m., remiantis ta pačia hipoteze, kuria rėmėsi Belgijos federalinis planavimo biuras atlikdamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės makroekonominį vertinimą;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemones dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (17) 2021 m. Belgijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 4,5 % BVP, daugiausia dėl daugumos 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo ir dėl padidėjusių valdžios sektoriaus pajamų, susijusių su makroekonominės padėties gerėjimu. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis stabilizuosis ir sudarys 116 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 0,4 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4 % BVP 2023 m. iki 3,7 % BVP 2024 m. Planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per 2021 m. stabilumo programos laikotarpį nesumažės tiek, kad nesiektų 3 % BVP. Į 2021 m. stabilumo programą neįtraukta informacija, kurios reikia bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. ir 2024 m. įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 2¾ %⁽⁸⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Belgijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP padidės nuo 116,7 % BVP 2023 m. iki 117,4 % BVP 2024 m. vien tik dėl atsargų ir srautų koregavimo. Atsižvelgiant į didelį skolos santykį, kuris ilgai turėtų tik laipsniškai mažėti, ir remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Belgijai gresia didelė fiskalinio tvarumo rizika;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Belgija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA BELGIJAI:

1. 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Bulgarijos konvergencijos programos

(2021/C 304/02)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. savo komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Bulgarijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Bulgarijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Bulgarijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Bulgarijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 8).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) Bulgarija savo 2021 m. konvergencijos programą pateikė 2021 m. gegužės 5 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnyje nustatyto termino;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Bulgarijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 3,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 25 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 5,5 % BVP, įskaitant 3,2 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Bulgarijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus yra įvykdytas;
- (9) 2021 ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus, nes jame neatsižvelgiama į finansavimą pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Todėl pateikto pagrindinio scenarijaus tiesiogiai lyginti su Komisijos 2021 m. pavasario prognoze negalima. Be to, remiantis palankesnėmis užsienio paklausos prielaidomis, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas didesnis eksporto augimas;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 3,4 % BVP 2020 m. iki 5,6 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų padidėti iki 27,4 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 7,8 % BVP. Nominaliojo ir pirminio valdžios sektoriaus deficito, taigi ir skolos, prognozuojamo padidėjimo veiksniai 2021 m. konvergencijos programoje išsamiai nėra paaiškinti ir atsiranda nepaisant kai kurių diskrecinių biudžeto priemonių galiojimo pabaigos. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Pagal Komisijos 2021 m. pavasario prognozę numatoma, kad deficitas 2021 m. sumažės iki 3,2 % BVP, o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų sumažėti iki 24,5 %. Skirtumą daugiausia lemia kitų pajamų projekcija: pagal 2021 m. konvergencijos programą pajamos turėtų sumažėti 2,5 procentinio punkto BVP, t. y. būti gerokai mažesnės, palyginti su ankstesnių laikotarpių lygiais. Šio sumažėjimo veiksniai 2021 m. konvergencijos programoje nėra paaiškinti;
- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Bulgarija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms

trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Bulgarija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių;

- (12) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,02 % BVP 2020 m., 0,3 % BVP 2021 m., 0,8 % 2022 m., 1,4 % 2023 m., 1,7 % 2024 m., 2,6 % 2025 m. ir 1,8 % 2026 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirmą, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas ⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žalosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. Bulgarijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,7 % BVP, daugiausiai dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP padidės iki 28,6 % BVP. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozė. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -1,4 % BVP ⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,8 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį ⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykstant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;

- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas 2023 m. padidės iki 3,1 % BVP. Informacijos apie 2024 metus 2021 m. konvergencijos programoje nėra pateikta. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. sudarys -0,6 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis 2023 m. padidės 0,6 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. turės 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominalaus potencialaus augimo įvertis yra 5 %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Bulgarijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) Planuojama, kad 2023 m. skolos santykis su BVP padidės iki 29,3 % BVP. Informacijos apie 2024 metus 2021 m. konvergencijos programoje nėra. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Bulgarijai gresia maža rizika fiskaliniam tvarumui;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Bulgarija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją.

REKOMENDUOJA BULGARIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Kontroluoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Čekijos konvergencijos programos

(2021/C 304/03)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Čekijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Čekijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Čekijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 15).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti remiamojo pobūdžio 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 30 d. Čekija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Čekijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 6,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 38,1 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 6,4 % BVP, įskaitant 4,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių poveikį. Čekija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 6,2 % BVP. Komisijos skaičiavimais, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1½ % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Čekijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;
- (9) 2021 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas, o 2022 m. – atsargus. Komisijos projekcija dėl realiojo BVP augimo 2021 m. siek tiek optimistiškesnė (3,4 %, palyginti su 2021 m. konvergencijos programoje numatytu 3,1 %), o dėl jo augimo 2022 m. dar optimistiškesnė (4,4 %, palyginti su 2021 m. konvergencijos programoje numatytu 3,7 %), nes Komisija tikisi, kad 2021 m. daugiau augs privatus vartojimas, o 2022 m. bus didesnis bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 6,2 % BVP 2020 m. iki 8,8 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. padidės iki 44,8 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 9,0 % BVP, atsižvelgiant į 6,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę.
- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Čekija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams.

Nustačiusios nuolatines priemones valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Čekija ėmėsi 2020 ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių bendras poveikis sudarys maždaug 2 % BVP ir bus daugiausia susijęs su iš gyventojų pajamų mokesčio gautinų pajamų sumažėjimu, kurio poveikis – 1,9 % BVP;

- (12) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,3 % BVP 2021 m., 0,7 % BVP 2022 m. ir 0,7 % BVP 2023 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra itin neapibrėžti. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų dotacijomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. Čekijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,9 % BVP, daugiausia dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo ir dėl ekonomikos atsigavimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP padidės iki 48,2 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys 0,2 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,5 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) poveikis bus neutralus.
- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir sveikatos apsaugos

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

uždavinius. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;

- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 5,4 % 2023 m. iki 5,2 % BVP 2024 m. Planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį nesumažės tiek, kad nesiektų 3 % BVP dydžio. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys +1,2 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,8 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 4¼ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to gali padidinti potencialų Čekijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) 2021 m. konvergencijos programoje planuojama, kad skolos santykis su BVP nuo 51,5 % BVP 2023 m. padidės iki 54,6 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Čekijai gresia vidutinė fiskalinio tvarumo rizika;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Čekija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA ČEKIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmaenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmaenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Danijos konvergencijos programos

(2021/C 304/04)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Danijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Danijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Danijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Danijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 22).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi savo 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija pareiškė, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra tenkinamos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 29 d. Danija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Danijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 1,1 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 42,2 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė 5,1 % BVP, įskaitant 2,8 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Danija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 28,4 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Danijos biudžeto būklė, nes planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2021 m. viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus yra įvykdytas;
- (9) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus 2021 m. ir realistiškas 2022 m. 2021 m. konvergencijos programoje numatoma, kad realusis BVP augs 2,1 % 2021 m. ir 3,8 % 2022 m. Palyginti su konvergencijos programa, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 2,9 % 2021 m. ir 3,5 % 2022 m. Pagrindiniai skirtumai yra susiję su prielaidomis dėl COVID-19 pandemijos raidos ir susijusių apribojimų 2021 m.;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo -1,1 % BVP 2020 m. iki -3,3 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. sumažės iki 40,7 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -7 % BVP, atsižvelgiant į 1,2 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis 2021 m. deficitas – tai susiję su tvirtesniu makroekonominiu scenarijumi ir optimistiškesne pajamų iš pensijų fondų pelno mokesčio prognoze;
- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Danija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms

trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Danija ėmėsi 2020 ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 ir 2021 m., yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;

- (12) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,2 % BVP 2021 m., 0,2 % 2022 m., 0,1 % 2023 m., 0,1 % 2024 m. ir 0,03 % 2025 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozoje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirmą, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis.

Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (15) 2021 m. Danijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 0,9 % BVP, daugiausia dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP padidės iki 41,3 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys + 1,6 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,0 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,6 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;

- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinio laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 0,7 % BVP 2023 m. iki 0,6 % BVP 2024 m., o 2025 m. bus pasiektas balansas. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,2 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) poveikis bus neutralus. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 3½ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Danijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) 2021 m. konvergencijos programoje planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 41,6 % BVP 2023 m. iki 41,3 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Danijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Danija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA DANIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Vokietijos stabilumo programos**

(2021/C 304/05)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Vokietijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Vokietijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Vokietijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Vokietijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 27).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Vokietijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 (*), kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 27 d. Vokietija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Vokietijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 4,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 69,8 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -5,9 % BVP, įskaitant -3½ % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Vokietija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 25 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Vokietijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas ir skolos kriterijaus nėra laikomasi;

(*) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas, o 2022 m. – atsargus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realiojo BVP augimas bus 3,0 %, o 2022 m. – 2,6 %, palyginti su Komisijos 2021 m. pavasario prognozės atitinkamomis 3,4 % ir 4,1 % projekcijomis. Skirtumas susijęs su valdžios institucijų lūkesčiu, kad 2021 m. privatus vartojimas atsigaus greičiau, nei tikėtasi, tačiau eksporto augimas nebus toks spartus. Kalbant apie 2022 m., Komisijos 2021 m. pavasario prognozė grindžiama vėlesniu, bet labai išaugusiu vartojimu. 2021 m. stabilumo programoje pateiktose projekcijose daroma prielaida, kad 2022 m. gamybos apimtis pasieks prieš krizę buvusį lygį, o užimtumui ir privačiam vartojimui atsigauti prireiks šiek tiek daugiau laiko;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 4,2 % BVP 2020 m. iki 9 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. toliau didės iki 74½ % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 10,6 % BVP, atsižvelgiant į 6¼ % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. 2021 m. pavasario prognozėje Komisija numato, kad kovos su COVID-19 pandemija ir ekonomikos rėmimo priemonių poveikis biudžetui bus mažesnis ir 2021 m. prognozuoja mažesnę nei 2021 m. stabilumo programoje deficitą – 7,5 % BVP, o skolos santykį su BVP – 73,1 % BVP;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Vokietija priėmė biudžeto priemones, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimums fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Vokietija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likę tų nelaiikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP. Tos nelaiikinos priemonės taip pat apima maždaug 1/10 % BVP investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinės trukmės laikotarpio potencialus augimas, taigi ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,03 % BVP 2020 m., 0,3 % 2021 m., 0,1 % 2022 m., 0,1 % 2023 m., 0,1 % 2024 m., 0,1 % 2025 m. ir 0,04 % 2026 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirmą, gamybos apimties atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, kad nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurių fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas^(?) ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis

(?) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Vokietijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 3 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 74 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys +0,5 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 1½ % 2023 m. iki ½ % BVP 2024 m. ir 2025 m. pasieks 0 % BVP subalansuotą biudžetą. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys +0,9 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,7 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 2¾ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Vokietijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės nuo 73¼ % BVP 2023 m. iki 72 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Vokietijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Vokietija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

REKOMENDUOJA VOKIETIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas, siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmaenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmaenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Estijos stabilumo programos**

(2021/C 304/06)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Estijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Estijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Estijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Estijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 33).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Estijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi savo 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija pareiškė, kad sąlygos, kurioms esant reikėtų toliau taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą 2022 metais, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra tenkinamos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Estija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Estijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 4,9 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 18,2 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 4,7 % BVP, įskaitant 2,7 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones⁽⁵⁾ ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Estija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 1,5 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

⁽⁵⁾ Programoje nepateikta visos diskrecinių biudžeto priemonių sumos sąmata.

- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Estijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;
- (11) 2021 ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realiojo BVP augimas bus 2,5 %, o 2022 m. – 4,8 %. Tai atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, kurioje nurodyta, kad 2021 m. realiojo BVP augimas bus 2,8 %, o 2022 m. – 5,0 %;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 4,9 % BVP 2020 m. iki 6 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. turėtų padidėti iki 21,4 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 6,3 % BVP, atsižvelgiant į 3,3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones, kurių imtasi 2020 m. ir 2021 m., ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Estija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Estija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinų priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su einamosiomis išlaidomis. Tos nelaikinos priemonės taip pat apima maždaug ⅓ % BVP sudarančias investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinės trukmės laikotarpio potencialus augimas, taigi ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,4 % 2021 m., 0,5 % 2022 m., 0,7 % 2023 m. ir 0,7 % 2024 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozę pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinę aplinkybę. Pirmą, gamybos apimtį atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁶⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip

⁽⁶⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Estijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 3,8 % BVP, daugiausia dėl ekonomikos atsigavimo ir 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis padidės iki 24,6 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys +1,6 % BVP⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,2 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,7 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,2 % 2023 m. iki 2,2 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 1,1 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁹⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,5 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5¼ %⁽¹⁰⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Estijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) Planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis sumažės nuo 27,4 % BVP 2023 m. iki 28 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Estijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Estija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA ESTIJAI:

- 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁽⁷⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽¹⁰⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Airijos stabilumo programos**

(2021/C 304/07)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Airijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Airijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Airijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Airijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 39).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Airijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo bei tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamąjį pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Airija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Airijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 5,0 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 59,5 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 5,7 % BVP, įskaitant 3,9 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Airija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 1,2 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Airijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Atsižvelgiant į 3,4 % realiojo BVP augimą 2020 m., stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. augimas bus 4,5 %, kaip numatyta ir Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje. Tiek 2021 m. stabilumo programoje, tiek Komisijos prognozėje numatoma, kad 2022 m. metinis realiojo BVP augimas bus 5,0 %;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 5,0 % BVP 2020 m. iki 4,7 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. padidės iki 62,2 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pablogėjimas, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 5,4 % BVP, atsižvelgiant į 3,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozė;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Airija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Airija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,02 % BVP 2022 m., 0,07 % 2023 m., 0,06 % 2024 m. ir 0,04 % 2025 m. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas supaprastintas linijinis pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamų išlaidų, kurios 2021 m. sudarys 0,06 %, o 2022 m. – 0,04 %, įtraukimas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žalosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (17) 2021 m. stabilumo programoje planuojama, kad Airijos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,8 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 60,2 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario

(⁵) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, numatoma, kad bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,4 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,2 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;

- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 1,2 % BVP 2023 m. iki 0,7 % BVP 2024 m. ir 0,2 % BVP 2025 m. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 1,6 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 6½ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Airijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 59,0 % BVP 2023 m. iki 57,7 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Airijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Airija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA AIRIJAI:

- 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės teikiamą paskatą, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairių vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek nacionalinio biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Graikijos stabilumo programos

(2021/C 304/08)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Graikijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Graikijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Graikijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Graikijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 46).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Graikijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) po to, kai 2018 m. Graikija sėkmingai užbaigė finansinės paramos programą pagal Europos stabilumo mechanizmą įgyvendinimą, ji yra stebima pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 472/2013⁽⁵⁾ nustatytą griežtesnę priežiūros sistemą. Sprendime pradėti griežtesnę priežiūrą Graikijoje pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimus (ES) 2018/1192⁽⁶⁾ ir (ES) 2021/271⁽⁷⁾ pripažįstama, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Graikijai reikia ir toliau imtis priemonių makroekonominio disbalanso potencialiems šaltiniams pašalinti, kartu įgyvendinant struktūrines reformas, kuriomis būtų remiamas patikimas ir tvarus ekonomikos augimas. 2018 m. birželio 22 d. Euro grupės posėdyje Graikija įsipareigojo tęsti visas pagal programą priimtas pagrindines reformas, kol jos bus visiškai užbaigtos. Graikija taip pat įsipareigojo įgyvendinti konkrečias priemones, susijusias su fiskaline ir fiskaline

(4) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(5) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

(6) 2018 m. liepos 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1192 pradėti griežtesnę priežiūrą Graikijoje (OL L 211, 2018 8 22, p. 1).

(7) 2021 m. vasario 17 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/271 dėl griežtesnės priežiūros Graikijoje pratęsimo (OL L 61, 2021 2 22, p. 3).

struktūrinė politika, socialinė gerove, finansiniu stabilumu, darbo ir produktų rinkomis, privatizacija, teisingumo sistemos veikimu, viešuoju administravimu ir kova su korupcija. Šios struktūrinės reformos tampa vis svarbesnės Graikijai stengiantis atgaivinti ekonomiką. Sėkmingas šių reformų įgyvendinimas ir užbaigimas turėtų labai padėti paremti Graikijos ekonomikos augimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Kadangi Graikija griežčiau prižiūrima, ji privalo teikti ketvirčio ataskaitas apie savo išpareigojimų įgyvendinimo pažangą. Jeigu ataskaita palanki, kas pusmetį gali būti taikomos skolos mažinimo priemonės, kurių vertė siekia 0,7 % bendrojo vidaus produkto (BVP) per metus. Atitinkamai 2019 m. balandžio ir gruodžio mėn. bei 2020 m. birželio ir lapkričio mėn. įvykusiuose Euro grupės posėdžiuose sutarta leisti panaudoti pirmąsias keturias nuo vykdomos politikos priklausančių skolos priemonių dalis, kurių bendra vertė – 3,252 mln. EUR. 2021 m. birželio 2 d. buvo paskelbta dešimtoji griežtesnės priežiūros ataskaita, kurioje įvertinta Graikijos išpareigojimų įgyvendinimo pažanga;

- (9) 2021 m. balandžio 29 d. Graikija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (10) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Graikijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 9,7 % BVP, o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 205,6 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė 11,3 % BVP, įskaitant 5,9 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Graikija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokių kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 2,2 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (11) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Graikijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (12) 2021 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus ir jame numatoma, kad realiojo BVP augimas bus apie 0,5 procentinio punkto mažesnis už Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatytą augimą. Ši skirtumą lemia skirtingos prielaidos dėl COVID-19 pandemijos raidos, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų įsisavinimo ir turizmo sektoriaus atsigavimo tempo. 2021 m. stabilumo programoje pateiktos 2022 m. makroekonominės projekcijos beveik atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozės projekcijas;
- (13) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 9,7 % BVP 2020 m. iki 9,9 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. turėtų padidėti iki 204,8 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 11,6 % BVP, atsižvelgiant į 6,4 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Valdžios sektoriaus deficito projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Kalbant apie skolos ir BVP santykį, 2021 m. stabilumo programoje pateiktos projekcijos yra mažesnės nei Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje, kurioje numatoma, kad skolos ir BVP santykis sieks 208,8 % BVP. Skirtumą lemia skirtingos prielaidos dėl iš privatizavimo gautinų pajamų, finansinio turto grynojo sukauptimo ir grynųjų pinigų bei kaupimo principu apskaitytų lėšų tikslinimo;
- (14) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Graikija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Graikija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., taip pat paskelbtos 2022 m. priemonės yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (15) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,9 % BVP 2021 m., 1,7 % BVP 2022 m., 1,6 % BVP 2023 m., 1,6 % BVP 2024 m., 1,5 % BVP 2025 m. ir 1,5 % BVP 2026 m. Programoje taip pat daroma prielaida, kad bus teikiamos paskolos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę,

sudarancios 1,4 % BVP 2021 m., 1,4 % BVP 2022 m., 1,1 % BVP 2023 m., 1,1 % BVP 2024 m., 1 % BVP 2025 m. ir 0,5 % BVP 2026 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijos, o paskolų atveju, remiantis pastoviu metiniu išmokėjimu po 2021 m., 2022 m. numatoma mažesnė suma;

- (16) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁸⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (17) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (18) 2021 m. Graikijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,9 % BVP, daugiausia dėl numatomo ekonomikos atsigavimo ir 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 189,5 % BVP. Valdžios sektoriaus deficito projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Kalbant apie skolas ir BVP santykį, 2021 m. stabilumo programoje pateiktos projekcijos yra mažesnės nei numatyta Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje. Skirtumą lemia skirtingos prielaidos dėl grynujų pinigų likučio, iš privatizavimo gautinų pajamų ir finansinio turto grynojo sukaupimo. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, prognozuojama, kad bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -2,4 % BVP⁽⁹⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,9 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽¹⁰⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (19) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;

⁽⁸⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁽⁹⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽¹⁰⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,9 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (20) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas pasieks 0,4 % 2023 m., o 2024 m. virs 0,6 % BVP pertekliumi. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,6 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis bus neutralus⁽¹⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,6 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 1¼ %⁽²⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Graikijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (21) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 176,7 % BVP 2023 m. iki 166,1 % BVP 2024 m. Atsižvelgiant į didelį Graikijos skolos santykį, kuris ilgainiui turėtų tik laipsniškai mažėti, remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Graikijai gresia didelė fiskalinio tvarumo rizika. Dešimtojoje griežtesnės priežiūros ataskaitoje nurodyti kiti veiksniai, kurie yra svarbūs atliekant bendrą skolos tvarumo vertinimą, konkrečiai – tai, kad valdžios sektoriaus skolos sudėtis ir terminų struktūra mažina skolos pažeidžiamumą, o neapibrėžtieji įsipareigojimai kelia papildomą riziką;
- (22) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (23) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Graikija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA GRAIKIJAI:

- 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
- Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmaenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmaenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽¹⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽²⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Ispanijos stabilumo programos**

(2021/C 304/09)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė Rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Ispanijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Ispanijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Ispanijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 54).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Ispanijos biudžeto plano projektas atitinka 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto projekto plane nustatytų priemonių remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, įsigaliojo 2021 m. vasario 19 d. Pagal šią ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialus augimas. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Ispanija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė savo 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Ispanijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 11,0 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 120,0 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė 8,1 % BVP, įskaitant 4,0 % BVP ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Ispanija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 15 % BVP; Komisijos skaičiavimais, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 8 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Ispanijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. 2021 m. 0,6 procentinio punkto BVP atotrūkį tarp Komisijos BVP augimo įverčių (5,9 %) ir 2021 m. stabilumo programos BVP augimo įverčių (6,5 %) galima paaiškinti šiek tiek skirtingais išlaidų profiliais, susijusiais su Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis. Komisija prognozuoja, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijos bus naudojamos laipsniškiau, tuo tarpu 2021 m. stabilumo programos makroekonominis scenarijus yra grindžiamas didesniu lėšų panaudojimu laikotarpio pradžioje, o tai lems didesnę ekonomikos augimą. 2022 m. projekcijos iš esmės sutampa, išskyrus tik nedidelį neatitikimą;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 11,0 % BVP 2020 m. iki 8,4 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. sumažės iki 119,5 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 5,8 % BVP, atsižvelgiant į ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių poveikį. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, kurioje numatomas 7,6 % BVP deficitas. Skirtumą galima paaiškinti valdžios sektoriaus išlaidų projekcijų skirtumu. Visų pirma Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus išlaidos socialiniams pervedimams ir kitos išlaidos bus mažesnės, nei prognozuojama stabilumo programoje;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Ispanija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Ispanija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,04 % BVP 2020 m., 1,8 % 2021 m., 1,9 % 2022 m., 1,4 % 2023 m. ir 0,1 % 2024 m. Planuojama, kad beveik visas finansavimas iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų bus panaudotas 2021 m. stabilumo programos laikotarpiu, nes apie 95 % Ispanijai skirtų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijų bus panaudota 2021–2023 m. 2021 m. stabilumo programoje taip pat nurodyta galimybė vėlesniu etapu prašyti 6,3 % BVP vertės paskolų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Tai galėtų padvigubinti Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano apimtį. Tačiau 2021 m. stabilumo programos fiskalinės projekcijos neapima tiesioginio Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijų poveikio išlaidų ir pajamų planams, o tik netiesioginį poveikį pajamoms, susijusį su didesniu BVP augimu. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozę įtraukiamos ne visos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijos, Ispanijos suplanuotos savo biudžeto projekcijose iki 2022 m., dėl skirtingų prielaidų, kada projektai pagal Ispanijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą pasieks etapą, kai išlaidos bus iš tikrųjų patiriamos ir taip pat ims daryti poveikį BVP augimui;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinę aplinkybę. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Ispanijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,0 % BVP, daugiausiai dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP padidės iki 115,1 % BVP. Šios projekcijos iš esmės atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,5 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,6 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,0 % 2023 m. iki 3,2 % BVP 2024 m. Neplanuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos 2021 m. stabilumo laikotarpį vėl taps mažesnis už 3 % BVP. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys +0,9 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,9 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 2½ %. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to gali padidinti potencialų Ispanijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) Planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 113,3 % BVP 2023 m. iki 112,1 % BVP 2024 m. Atsižvelgiant į didelį skolos santykį su BVP, kuris, prognozuojama, ilgainiui turėtų tik laipsniškai mažėti, remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Ispanijai gresia didelė rizika fiskaliniam tvarumui;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,5 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio ir, teikiant vidutinės trukmės laikotarpio gaires, apimti tam tikrus diferencijuotus kiekybinius elementus. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA ISPANIJAI:

1. 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Prancūzijos stabilumo programos

(2021/C 304/10)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Prancūzijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Prancūzijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Prancūzijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Prancūzijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 62).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Prancūzijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui. Tačiau atrodė, kad kai kurios priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Prancūzija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Prancūzijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 9,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 115,7 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 6,2 % BVP, įskaitant 3,3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Prancūzija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 17,4 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 6 % BVP;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Prancūzijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas ir skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. 2021 m. stabilumo programoje 2021 m. ir 2022 m. prognozuojamas atitinkamai 5 % ir 4 % BVP augimas, o Komisija prognozuoja, kad tais pačiais metais BVP išaugs 5,7 % ir 4,2 %. 2021 m. Komisijos numatomą didesnę augimą lemia didesnis nei 2021 m. stabilumo programoje numatytas nacionalinio ir grynojo eksporto poveikis augimui. Konkrečiai Komisija numato ne tokį dinamišką privatų vartojimą, o investicijos ir eksportas turėtų augti greičiau, nei numatyta pagal 2021 m. stabilumo programos makroekonominį scenarijų. 2022 m. Komisijos prognozuojamą didesnę augimą iš esmės lemia didesnis grynojo eksporto poveikis augimui, o bendras vidaus paklausos poveikis apskritai turėtų būti iš esmės panašus į numatytąjį 2021 m. stabilumo programoje;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 9,2 % BVP 2020 m. iki 9,0 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. padidės iki 117,8 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 6,2 % BVP, atsižvelgiant į 4,0 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Prancūzija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Prancūzija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, taip pat paskelbtos 2022 m. priemonės, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaičinų priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su nuolatiniu gamybos mokesčių mažinimu, valstybės tarnautojų darbo užmokesčio didinimu, daugiausia sveikatos priežiūros sistemoje, taip pat kapitalo pervedimais. Tos nelaičinos priemonės taip pat apima maždaug $\frac{1}{10}$ % BVP sudarančias investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinės trukmės laikotarpio potencialus augimas, taigi, ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,7 % BVP 2021 m. ir 0,9 % nuo 2022 m. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozės biudžeto projekcijas įtrauktos 2021 m. ir 2022 m. numatytos atitinkamai 0,8 % ir 0,4 % BVP dotacijos;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (17) 2021 m. Prancūzijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,3 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 116,3 % BVP. Nors skolos projekcija atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, deficito projekcija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę viršija, daugiausia dėl mažesnio Komisijos numatomo 2021 m. deficito ir šiek tiek mažiau palankaus 2021 m. stabilumo programos makroekonominio scenarijaus. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., bus, numanoma, neutrali⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,4 % 2023 m. iki 3,9 % 2024 m., 3,5 % 2025 m. ir 3,2 % 2026 m. Planuojama, kad, pasiekęs 2,8 % BVP, 2027 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys 3 % BVP. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,4 % BVP. Į programą neįtraukta informacija, kurios reikia Sąjungos finansuojamų išlaidų, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų ir nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų poveikiui bendrai fiskalinės politikos kryptį įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 2¼ %⁽⁸⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Prancūzijos ekonomikos augimą, poveikio;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP padidės nuo 117,2 % BVP 2023 m. iki 118,0 % 2024 m. ir 118,3 % BVP 2025 m., o 2026 m. ir 2027 m. sumažės atitinkamai iki 118,2 % ir 117,7 % BVP. Atsižvelgiant į didelį skolos santykį su BVP, kuris, prognozuojama, ilgainiui turėtų tik laipsniškai mažėti, remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Prancūzijai gresia didelė rizika fiskaliniam tvarumui;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Prancūzija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA PRANCŪZIJAI:

1. 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kroatijos konvergencijos programos

(2021/C 304/11)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Kroatijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Kroatijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kroatijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 68).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 29 d. Kroatija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Kroatijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 7,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 88,7 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 8,1 % BVP, įskaitant 3,8 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Kroatija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 4,6 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Kroatijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (9) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas 2021 m. ir palankus 2022 m. Visų pirma jame numatomas siekis spartesnis negu Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje augimas 2021 m. (5,2 %, palyginti su 5 %) ir ypač 2022 m. (6,6 %, palyginti su 6,1 %). Tai pirmiausia lemia optimistiškesnės namų ūkių vartojimo ir investicijų projekcijos, o Komisija teikia šiek tiek optimistiškesnę eksporto indėlio 2021 m. pavasario prognozę;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 7,4 % BVP 2020 m. iki 3,8 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų sumažėti iki 86,6 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 4,6 % BVP, atsižvelgiant į ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Palyginti su konvergencijos programa, Komisijos 2021 m. pavasario

prognozeje nenumatoma, kad 2021 m. deficitas tiek daug sumažės (4,6 % BVP). Ryškiausi skirtumai susiję su pajamomis: 2021 m. konvergencijos programoje numatoma, kad jų atsigavimas gerokai viršys nominaliojo BVP augimą. Tuo pačiu metu numatoma, kad atstatymas po 2020 m. žemės drebėjimų Zagrebe ir Petrinoje turės poveikį išlaidoms, nors ir išimtinį;

- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Kroatija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Kroatija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 0,3 % BVP ir bus daugiausia susijęs su pajamų mokesčio sumažinimu;
- (12) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,4 % BVP 2021 m., 1,9 % 2022 m., 2,4 % 2023 m., 2,3 % 2024 m., 1,7 % 2025 m. ir 1 % 2026 m. Panašaus dydžio 2021 ir 2022 m. dotacijos įtrauktos į Komisijos pavasario prognozeje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurių fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. Kroatijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,6 % BVP, daugiausia dėl spartaus pajamų augimo ir 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 82,5 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario prognozeje numatoma, kad 2022 m. deficitas ir skolos santykis su BVP bus didesni – atitinkamai 3,2 % BVP ir

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

82,9 % BVP, o skirtumą daugiausia lemia 2021 m. bazės efektas. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -2,4 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 1,5 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,8 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;

- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 1,9 % BVP 2023 m. iki 1,5 % BVP 2024 m. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys -0,1 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos turės 0,6 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,6 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 3¼ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Kroatijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) Planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 79,5 % BVP 2023 m. iki 76,8 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Kroatijai gresia vidutinė rizika fiskaliniam tvarumui;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo lygis jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Kroatija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA KROATIJAI:

- 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Kontroluoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Italijos stabilumo programos**

(2021/C 304/12)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ji Italijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Italijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Italijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 74).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Italijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui. Tačiau atrodė, kad kai kurios priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti palankiai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Italija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Italijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 9,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 155,8 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė 8,0 % BVP, įskaitant ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių poveikį. Italija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 24,8 % BVP; faktinis šios likvidumo paramos panaudojimas 2020 m. sudarė apytiksliai 7 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Italijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realusis BVP išaugs 4,5 %, o 2022 m. – 4,8 %. Palyginti su stabilumo programa, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas šiek tiek mažesnis realiojo BVP augimas – 4,2 % 2021 m. ir 4,4 % 2022 m., daugiausia dėl to, kad remiantis naujesniais duomenimis, pateiktais nacionaliniame ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, 2021 ir 2022 m. numatomas mažesnis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijų panaudojimas;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 9,5 % BVP 2020 m. iki 11,8 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. padidės iki 159,8 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 10,4 % BVP, atsižvelgiant į ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių poveikį. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Italija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valstybės skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti didinama parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Italija ėmėsi 2020 ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių bendras poveikis sudarys maždaug 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su socialinio draudimo įmokų sumažinimu skurdesniuose regionuose, darbo pajamų mokesčio kredito pratęsimu ir išmokos šeimai įvedimu. Tos nelaikinos priemonės taip pat apima maždaug 1/3 % BVP sudarančias investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinio laikotarpio potencialus augimas, taigi ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,6 % BVP 2021 m., 0,9 % 2022 m., 1,4 % 2023 m., 0,5 % 2024 m. ir 0,2 % 2025 m. 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės paskolomis, sudarančiomis 0,3 % BVP 2020 m., 0,8 % BVP 2021 m., 0,9 % 2022 m., 0,7 % 2023 m., 1,3 % 2024 m., 1,2 % 2025 m. ir 1,0 % 2026 m. Šios dotacijos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas įtrauktos ne visos, atsižvelgiant į naujesnę informaciją, pateiktą nacionaliniame ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, kuris buvo baigtas po 2021 m. stabilumo programos. Tačiau Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje daroma prielaida, kad investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarys 0,3 % BVP 2021 m. ir 0,7 % BVP 2022 m.;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra itin neapibrėžti. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

(pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Tad bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis; Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Italijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,9 % BVP, daugiausia dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo ir mažesnės automatinų stabilizavimo priemonių paramos. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 156,3 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 2,2 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,4 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizės padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,3 % 2023 m. iki 3,4 % BVP 2024 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį nesumažės tiek, kad nesiektų 3 % BVP dydžio. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,4 % BVP⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,4 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁹⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės neutralų poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 2 %⁽¹⁰⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Italijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) Planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 155 % BVP 2023 m. iki 152,7 % BVP 2024 m. Atsižvelgiant į didelį skolos santykį su BVP, kuris, prognozuojama, ilgainiui tik laipsniškai mažės, remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Italijai gresia didelė fiskalinio tvarumo rizika;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Šioje konstatuojamojoje dalyje pateikti įverčiai grindžiami išsamiomis biudžeto projekcijomis, kurias Italija pateikė kartu su 2021 m. stabilumo programa. Išskyrus bendrus valdžios sektoriaus deficito ir skolos duomenis, Italijos pateiktose projekcijose neatsižvelgiama į 2021 m. gegužės mėn. paskelbtą fiskalinį paketą. Į šį 2021 m. gegužės 20 d. priimtą paketą įtraukta papildoma skubi parama 2021 m. ir daugiau išteklių nacionalinėmis lėšomis finansuojamiems investiciniams projektams artimiausiais metais.

⁽⁹⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;

⁽¹⁰⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Italija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA ITALIJAI:

1. 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kipro stabilumo programos**

(2021/C 304/13)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Kiprui rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Kiprui taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Kipro nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kipro stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 82).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Kipro biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 29 d. Kipras pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Kipro valdžios sektoriaus deficitas buvo 5,7 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 118,2 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -7,6 %, įskaitant 3,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Kipras taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 1,9 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Kipro biudžeto būklė, nes jo valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra palankus. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze numatoma, kad Kipro realusis BVP 2021 m. išaugs 3,1 %, o 2022 m. – 3,8 %. Remiantis 2021 m. stabilumo programa numatoma, kad 2021 m. Kipro ekonomika išaugs 3,6 %, o 2022 m. – 3,8 %. 2021 m. stabilumo programoje numatytą palyginti didesnę augimą 2021 m. lemia didesnis privatus vartojimas;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 5,7 % BVP 2020 m. iki 4,7 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų sumažėti iki 111,9 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 6,5 % BVP, atsižvelgiant į 3,4 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodamas į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Kipras ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Kipras ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,6 % 2021 m., 0,4 % 2022 m., 0,4 % 2023 m. ir 0,4 % 2024 m. Tačiau Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje daroma prielaida, kad bendras reformų ir investicijų poveikis biudžetui pagal gaivinimo ir atsparumo planą siekia 0,3 % BVP 2021 m. ir 0,5 % BVP 2022 m.;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju pereiti prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas^(?) ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinę politiką kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis

(?) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykstant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Kipro stabilumo programoje planuojama, kad jo valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 0,9 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 103,9 % BVP. Šios projekcijos yra mažesnės už Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Komisija prognozuoja, kad visų pirma dėl didesnių, nei tikėtasi, išlaidų ir mažesnių pajamų 2022 m. deficitas bus 2 % BVP, o skolos santykis su BVP – 106,6 % BVP. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,3 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,4 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvaryų ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus perteklius padidės nuo 0,1 % 2023 m. iki 1,6 % BVP 2024 m. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 2,8 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 2,8 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 3½ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Kipro ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos ir BVP santykis sumažės nuo 99,5 % BVP 2023 m. iki 92,9 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Kiprui gresia vidutinė rizika fiskaliniam tvarumui;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal sutartą metodiką.

- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Kipras ėmėsi atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA KIPRUI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek nacionalinio biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Latvijos stabilumo programos**

(2021/C 304/14)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Latvijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Latvijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Latvijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Latvijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 89).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Latvijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvirtų ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antroje pusėje palaipsniui grįš į vėžes, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2020 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 15 d. Latvija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Latvijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 4,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus skola padidėjo iki 43,5 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė –4 % BVP, įskaitant 3,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Latvija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 1,7 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Latvijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad realiojo BVP augimo rodikliai bus mažesni, palyginti su Komisijos 2021 m. pavasario prognoze, daugiausia dėl mažesnio eksporto augimo. Be to, 2021 m. stabilumo programoje, palyginti su Komisijos prognoze, prognozuojamas tolesnis užimtumo mažėjimas 2021 m. ir lėtesnis atsigavimas 2022 m.;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 5,4 % BVP 2020 m. iki 9,3 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. padidės iki 48,9 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -8,7 % BVP, atsižvelgiant į 2,9 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Deficito ir skolos projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojamas didesnis išlaidų, visų pirma kitų išlaidų, augimas nei Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje. Be to, 2021 m. Komisijos pavasario prognozėje prognozuojami palankesni pajamų pokyčiai, atitinkantys optimistiškesnę tos prognozės makroekonominį scenarijų;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Latvija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti didinama parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutiniu laikotarpiu. Priemonės, kurių Latvija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su viešojo sektoriaus darbo užmokesčio, visų pirma sveikatos priežiūros specialistams, padidimu;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,1 % 2021 m., 0,8 % 2022 m. ir 0,8 % 2023 m. 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis finansuojamos išlaidos bus šiek tiek pavėlintos: daugiau išleisti planuojama 2024 m. ir 2025 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinė politika būtų greitai pritaikoma prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas^(?) ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinėmis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas

(?) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

neatidėliotinas priemonės), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Latvijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,7 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP padidės iki 50,3 % BVP. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, daugiausia dėl palankesnio tos prognozės makroekonominio scenarijaus. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, numatoma, kad bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 0,8 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,6 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,5 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejetainės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 1,3 % 2023 m. iki 0,3 % BVP 2024 m. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys + 1,4 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis 2023 m. ir 2024 m. sumažės vidutiniškai 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinis nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 4¾ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Latvijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 48,8 % BVP 2023 m. iki 48,5 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Latvijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo lygis jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės.
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Latvija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

REKOMENDUOJA LATVIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės teikiamą paskatą, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Kontroliuoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Lietuvos stabilumo programos**

(2021/C 304/15)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Lietuvai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Lietuvai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lietuvos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 95).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Lietuvos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui. 2020 m. gruodžio 21 d. Lietuva pateikė atnaujintą 2021 m. biudžeto plano projektą. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai atnaujintas Lietuvos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma atnaujintame biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui. Tačiau atrodė, kad kai kurios priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarybių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Lietuva pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Lietuvos valdžios sektoriaus deficitas buvo 7,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 47,3 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 8,0 % BVP, įskaitant 7,1 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Lietuva taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 2,7 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;

- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Lietuvos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;
- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. Prognozuojama, kad realusis BVP 2021 m. išaugs 2,6 %, o 2022 m. – 3,2 %. Makroekonominiame scenarijuje neatsižvelgta į investicijas, kurios bus finansuojamos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze numatoma, kad realusis BVP 2021 m. išaugs 2,9 %, o 2022 m. – 3,9 %. Komisijos BVP projekcijos yra didesnės daugiausia dėl prielaidos, kad vidaus paklausa, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis finansuotinas investicijas, atsigaus tvirčiau;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 7,4 % BVP 2020 m. iki 8,1 % BVP 2021 m., o skolos santykis 2021 m. turėtų padidėti iki 52,1 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -8,9 % BVP, atsižvelgiant į 5,2 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, kurioje numatoma, kad 2021 m. valdžios sektoriaus deficitas sieks 8,2 %, o skolos santykis su BVP – 51,9 % BVP;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Lietuva ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficitą ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Lietuva ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su darbo užmokesčio viešajame sektoriuje, pensijų ir kitų išmokų padidinimu;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,3 % BVP 2021 m., 0,8 % 2022 m., 1,0 % 2023 m. ir 0,9 % 2024 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozę pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas^(?) ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo

(?) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Lietuvos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 6,0 % BVP, daugiausia dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis padidės iki 54,2 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, kurioje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sieks 6,0 %, o skolos santykis su BVP – 54,1 % BVP. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 2,0 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,5 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,8 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,0 % 2023 m. iki 2,2 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys + 2,1 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,9 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5¼ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Lietuvos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad 2023 m. ir 2024 m. skolos santykis su BVP išliks 57,9 % BVP. Laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Lietuvai gresia vidutinė rizika fiskaliniam tvarumui;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio ir, teikiant vidutinės trukmės laikotarpio gaires, apimti tam tikrus diferencijuotus kiekybinius elementus. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Lietuva ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA LIETUVAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Kontroliuoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Liuksemburgo stabilumo programos**

(2021/C 304/16)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Liuksemburgui rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Liuksemburgui taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Liuksemburgo nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Liuksemburgo stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 101).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Slovėnijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui.
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Liuksemburgas pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Liuksemburgo valdžios sektoriaus deficitas buvo 4,1 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 24,9 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -6,6 % BVP, įskaitant 3,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Liuksemburgas taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 5,7 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Liuksemburgo biudžeto būklė, nes jo valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas, o 2022 m. – palankus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realusis BVP išaugs 4,0 %, palyginti su 4,5 % pagal Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, į kurią įtrauktas didesnis vidaus paklausos ir grynojo eksporto poveikis augimui. 2021 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2022 m. realusis BVP padidės 4,0 % dėl didesnio grynojo eksporto padidėjimo, palyginti su Komisijos 2021 m. pavasario prognoze (3,3 %);
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,1 % BVP 2020 m. iki 2,0 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP turėtų padidėti iki 26,8 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 4,3 % BVP, atsižvelgiant į 0,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje 2021 m. numatomas panašus skolos santykis su BVP, bet didesnis deficito pagerėjimas – iki 0,3 % BVP; tai daugiausia susiję su didesniu viešųjų išlaidų sumažėjimu;
- (13) reaguodamas į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Liuksemburgas ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Liuksemburgas ėmėsi 2020 ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje dar neatsižvelgta į numatomas gauti dotacijas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Tačiau neturint pakankamai išsamios informacijos apie nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatoma supaprastinta linijinė Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis finansuojamų išlaidų, kurios sudarys apie 0,03 % BVP per metus, integracija;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju pereiti prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklausys nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominės padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Liuksemburgo stabilumo programoje planuojama, kad jo valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 1,3 % BVP, daugiausia dėl didesnių valdžios sektoriaus pajamų ir socialinių išlaidų sumažėjimo dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP padidės iki 28,0 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomi mažesni deficito (0,1 %) ir skolos (26,8 %) santykiai. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 0,2 % BVP ⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį ⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 0,4 % BVP 2023 m. iki 0,0 % BVP 2024 m., o 2025 m. jį pakeis 0,4 % BVP perteklius. Į 2021 m. stabilumo programą neįtraukta informacija, kurios reikia bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 ir 2024 m. įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5 % ⁽⁸⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Liuksemburgo ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės nuo 28,4 % BVP 2023 m. iki 28,2 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Liuksemburgui gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Liuksemburgas ėmėsi atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA LIUKSEMBURGUI:

1. 2022 m. laikytis remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Vengrijos konvergencijos programos**

(2021/C 304/17)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. savo komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Vengrijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Vengrijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Vengrijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Vengrijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 107).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų ES ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 30 d. Vengrija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Vengrijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 8,1 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 80,4 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 5,9 % BVP, įskaitant 6,3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Vengrija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia maždaug 6,8 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta ½ % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Vengrijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;
- (9) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. 2021 m. konvergencijos programoje numatoma, kad realiojo BVP augimas sudarys 4,3 % 2021 m. ir 5,2 % 2022 m., t. y. lėtesnis atsigavimas, negu numatyta Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje, daugiausia dėl lėtesnio, nei numatyta, eksporto ir privataus vartojimo atsigavimo. 2021 m. konvergencijos programoje pateiktos nominaliojo BVP augimo ir pagrindinių mokesčio bazių, įskaitant atlygį darbuotojams ir privatų vartojimą, projekcijos yra šiek tiek mažesnės, negu Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktos projekcijos, o 2022 m. – iš esmės į jas panašios;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 8,1 % BVP 2020 m. iki 7,5 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP sumažės iki 79,9 % BVP 2021 m. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 5,1 % BVP, atsižvelgiant į 3,0 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis deficito santykis (6,8 %) ir mažesnis skolos santykis su BVP (78,6 %) – tai susiję su spartesniu ekonomikos ir mokesčių pajamų augimu;

- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Vengrija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Vengrija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys maždaug 2 % BVP ir bus daugiausia susijęs su sveikatos priežiūros darbuotojų darbo užmokesčio padidiniu, laipsnišku 13-osios mėnesinės pensijos grąžinimu ir jaunesnių nei 25 metų darbuotojų atleidimu nuo gyventojų pajamų mokesčio;
- (12) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,9 % BVP 2021 m., 0,9 % BVP 2022 m., 1,0 % BVP 2023 m., 0,6 % BVP 2024 m. ir 0,4 % BVP 2025 m. Šios dotacijos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas įtrauktos ne visos, kadangi iki galutinio termino negauta pakankamai išsamios informacijos apie nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Tačiau Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje daroma prielaida dėl linijinio visų skirtų dotacijų naudojimo per visą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės taikymo laikotarpį, pradedant nuo 2021 m. antrojo pusmečio ir baigiant 2026 m. Taigi Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje investicijos ir reformos finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, siekiančiomis 0,4 % BVP 2021 m. ir 0,8 % 2022 m.;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra itin neapibrėžti. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotonomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš ES biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žalosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. konvergencijos programoje planuojama, kad Vengrijos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,9 % BVP, daugiausia dėl ekonomikos atsigavimo. Planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės iki 79,3 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis deficito santykis (4,5 %) ir mažesnis skolos santykis su BVP (77,1 %) – tai susiję su spartesniu ekonomikos ir mokestinių pajamų augimu, taip pat su mažesne

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdam nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

2021 m. deficito baze. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys + 0,7 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,2 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,0 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;

- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir sveikatos apsaugos uždavinius. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejosios žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,9 % 2023 m. iki 3,0 % BVP 2024 m. ir iki 2,0 % BVP 2025 m. Taigi planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys + 0,3 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,4 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,6 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 6¾ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Vengrijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 77,5 % BVP 2023 m. iki 75,7 % BVP 2024 m. ir iki 73,1 % BVP 2025 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Vengrijai gresia vidutinė fiskalinio tvarumo rizika;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Vengrija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją.

REKOMENDUOJA VENGRIJAI:

- 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek nacionalinio biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Maltos stabilumo programos

(2021/C 304/18)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Maltai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Maltai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Maltos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Maltos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 116).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Maltos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų ES ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi savo 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija pareiškė, kad sąlygos, kurioms esant reikėtų toliau taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą 2022 metais, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra tenkinamos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Malta pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Maltos valdžios sektoriaus deficitas buvo 10,1 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 54,3 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pablogėjimas siekė 10,6 % BVP, įskaitant 5,7 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Malta taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 3,9 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė 1 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Maltos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus, o 2022 m. – palankus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realusis BVP padidės 3,8 %, o 2022 m. – 6,8 %. 2021 m. augimą skatintų išimtinai vidaus paklausa, o 2022 m. teigiamą poveikį taip pat turėtų išorės sektorius. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje daroma prielaida, kad BVP augimo trajektorija bus sklandesnė, ir prognozuojama, kad 2021 m. ir 2022 m. BVP padidės atitinkamai 4,6 % ir 6,1 %. Optimistiškesnė privačiojo ir viešojo vartojimo 2021 m. perspektyva ir lėtesnis investicijų augimas 2022 m. didžiąja dalimi paaiškina skirtumą, palyginti su Komisijos augimo prognoze;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 10,1 % BVP 2020 m. iki 12,0 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis padidės iki 65,0 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 12,5 % BVP, atsižvelgiant į 5,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Malta ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Malta ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,3 % BVP 2021 m., 0,8 % 2022 m., 0,6 % 2023 m., 0,3 % 2024 m. ir 0,1 % 2025 m. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas įtrauktos ne visos šios dotacijos, kadangi iki galutinio termino negauta pakankamai išsamios informacijos apie nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas supaprastintas linijinis pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamų išlaidų įtraukimas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinę aplinkybes. Pirmą, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinėmis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinę politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš ES biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas ir kitų

(⁵) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Maltos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,6 % BVP, daugiausia dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis padidės iki 65,8 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2022 m., sudarys 2,1 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,8 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,9 % BVP 2023 m. iki 2,9 % BVP 2024 m. Planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 1,3 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,2 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5½ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Maltos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis sumažės nuo 66 % BVP 2023 m. iki 65,6 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Maltai gresia vidutinė fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Malta ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 1,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,5 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

REKOMENDUOJA MALTAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek nacionalinio biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žilioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Nyderlandų stabilumo programos

(2021/C 304/19)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Nyderlandams rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Nyderlandams taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 122).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Nyderlandų biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui; Tačiau atrodė, kad kai kurios priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Nyderlandai pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Nyderlandų valdžios sektoriaus deficitas buvo 4,3 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 54,5 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis sudarė 6,0 % BVP, įskaitant ekonomikai remti skirtas diskrecines 3,0 % dydžio biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių poveikį. Nyderlandai taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 5,3 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 2 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Nyderlandų biudžeto būklė, nes jų valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas ir atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Komisijos 2021 m. pavasario prognozė rodo didesnę privataus vartojimo augimą tiek 2021 m., tiek 2022 m. (0,5 procentinio punkto didesnę 2021 m. ir 0,4 procentinio punkto didesnę 2022 m.) ir didesnę bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo augimą 2022 m. (0,3 procentinio punkto didesnę). Tai kompensuoja Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatytas didesnis importo augimas, dėl kurio grynasis importas bus teigiamas, nors 2021 m. stabilumo programoje numatomas neigiamas grynasis importas;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 4,3 % BVP 2020 m. iki 5,9 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. padidės iki 58,6 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 8,2 % BVP, atsižvelgiant į 1,9 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. 2021 m. pavasario prognozėje Komisija prognozuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 5,0 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. turėtų padidėti iki 57,9 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario prognozė grindžiama galutiniais duomenimis, rodančiais, kad 2020 m. pajamos bus didesnės; tikimasi, kad jos išliks panašios ir 2021 m.; dėl mažesnio deficito įverčio mažesnis yra ir skolos lygis;
- (13) reaguodami į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Nyderlandai ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valstybės skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Nyderlandai ėmėsi 2020 ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys maždaug 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su kapitalo pervedimais, daugiausia iš Nacionalinio augimo investicijų fondo;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje dar neatsižvelgta į numatomas gauti dotacijas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Nesant pakankamai išsamios informacijos apie nacionalinę ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatoma supaprastinta linijinė pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamų išlaidų integracija;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirmą, gamybos apimtys atotrūkio įverčiai yra itin neapibrėžti. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas^(?) ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinėmis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas

(?) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

neatidėliotinas priemonės), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Nyderlandų stabilumo programoje planuojama, kad jų valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 1,8 % BVP, daugiausia dėl ekonomikos atsigavimo ir 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 56,9 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, numatoma, kad bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,4 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi yra valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti ilgalaikį fiskalinį tvarumą, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir sveikatos apsaugos uždavinius. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 1,4 % 2023 m. iki 1,1 % BVP 2024 m. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės ir vėl nesieks 3 % BVP. Į 2021 m. stabilumo programą neįtraukta informacija, kurios reikia bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 ir 2024 m. įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 3 %⁽⁸⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Nyderlandų ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 56,0 % BVP 2023 m. iki 55,3 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Nyderlandams gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Nyderlandai ėmėsi atsižvelgdami į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją.

REKOMENDUOJA NYDERLANDAMS:

- 2022 m. laikytis remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Austrijos stabilumo programos**

(2021/C 304/20)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Austrijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Austrijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Austrijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Austrijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 129).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Austrijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliam neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai fiskalinei politikai išlaikyti 2022 m., įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 28 d. Austrija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Austrijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 8,9 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 83,9 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -9,6 % BVP, įskaitant 6,8 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Austrija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 3,5 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 2 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Austrijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realusis BVP padidės nedaug – 1,5 %, o 2022 m. labai išaugs – 4,7 %. Ši projekcija panaši į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktą prognozę, kurioje 2021 m. numatomas 3,4 % realusis augimas, o 2022 m. – 4,3 %. Skirtumas tarp abiejų projekcijų daugiausia susijęs su jų skirtingomis galutinėmis datomis; todėl Komisijos projekcijose buvo galima atsižvelgti į geresnį, nei tikėtasi, pirmojo ketvirčio BVP išankstinį įvertį, paskelbtą 2021 m. balandžio mėn. pabaigoje. Be to, Komisijos projekcijose atsižvelgiama į 2021 m. balandžio mėn. kai kuriose šalies dalyse sušvelnintus apribojimus ir į Vyriausybės pranešimą, kad nuo 2021 m. gegužės mėn. vidurio bus iš esmės sušvelnintos COVID-19 viruso plitimo valdymo priemonės;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 8,9 % BVP 2020 m. iki 8,4 % BVP 2021 m., o skolos ir BVP santykis 2021 m. padidės iki 89,6 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -9,2 % BVP, atsižvelgiant į 5,8 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos palyginti mažiau palankios už Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2021 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 7,6 % BVP ir prognozuojama, kad skolos ir BVP santykis 2021 m. padidės iki 87,2 % BVP. Tai daugiausia susiję su palankesniu makroekonominiu scenarijumi, pateiktu Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Austrija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Austrija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su investicinėmis priemonėmis, mažėjančios vertės nusidėvėjimo skaičiavimo metodo įvedimu ir gyventojų pajamų mokesčio lengvata, taip pat kapitalo pervedimais. Tos nelaikinos priemonės taip pat apima maždaug $\frac{1}{10}$ % BVP investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinės trukmės laikotarpio potencialus augimas, taigi ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,02 % BVP 2020 m., 0,1 % 2021 m., 0,3 % 2022 m., 0,3 % 2023 m. ir 0,2 % 2024 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽²⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš ES biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis

(²) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. stabilumo programoje planuojama, kad Austrijos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 4,3 % BVP, daugiausia dėl prognozuojamo tvirto ekonomikos augimo 4,7 % realiąja išraiška, numatomo atsigavimo darbo rinkoje ir didelio privataus vartojimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos ir BVP santykis sumažės iki 88,1 % BVP. Šios projekcijos palyginti mažiau palankios už Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze, numatoma, kad 2022 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,0 % BVP ir prognozuojama, kad skolos ir BVP santykis 2022 m. sumažės iki 85,0 % BVP. Tą daugiausia lėmė kitoks pagrindinis makroekonominis scenarijus. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., bus neutrali (sudarys 0,0 % BVP)⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis bus neutralus⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad neutralų poveikį turės ir nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones);
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejetainės žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,0 % 2023 m. iki 2,5 % BVP 2024 m. Planuojama, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas nebesieks 3 % BVP. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,6 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis bus neutralus⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominalaus potencialaus augimo įvertis yra 3 %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Austrijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos ir BVP santykis sumažės nuo 88,1 % BVP 2023 m. iki 87,6 % BVP 2024 m. Laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Austrijai gresia vidutinė rizika fiskaliniam tvarumui;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Austrija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA AUSTRIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmaenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmaenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Lenkijos stabilumo programos

(2021/C 304/21)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Lenkijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Lenkijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lenkijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lenkijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 135).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 30 d. Lenkija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Lenkijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 7,0 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 57,5 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 6,4 % BVP, įskaitant 4,3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Skolos santykio su BVP pokytį taip pat lėmė įgyvendinant kovos su COVID-19 pandemijos sukelta krize politiką Lenkijos plėtros fondo išleista obligacijų emisija (4,3 % BVP), kurios dalis jau įtraukta į 2020 m. valdžios sektoriaus deficitą. Lenkija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 10,5 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Lenkijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas;
- (9) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra iš esmės atsargus, ypač 2022 m. 2021 m. konvergencijos programoje prognozuojama, kad realusis BVP augs 3,8 % 2021 m. ir 4,3 % 2022 m., t. y. kad atsigavimas bus 0,2 procentinio punkto 2021 m. ir 1,1 procentinio punkto 2022 m. mažesnis, negu numatoma Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje. Taip visų pirma yra dėl to, kad 2021 m. konvergencijos programoje pateiktame pagrindiniame scenarijuje neatsižvelgta į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį Lenkijos ekonomikai;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 7,0 % BVP 2020 m. iki 6,9 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų padidėti iki 60,0 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 6,4 % BVP, atsižvelgiant į 2,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Skirtumą visų pirma lemia didesnės išlaidos, įskaitant išlaidas COVID-19 pandemijos suvaldymo priemonėms, planuojamoms 2021 m. konvergencijos programoje;

- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Lenkija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID – 19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Lenkija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (12) 2021 m. konvergencijos programoje dar neatsižvelgta į numatomas gauti dotacijas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirma, gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra itin neapibrėžti. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID – 19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinėmis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. Lenkijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 4,2 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 59,2 % BVP. Šios projekcijos viršija Komisijos 2021 m. pavasario prognozę; jas lemia prielaida dėl didesnių išlaidų, *inter alia*, tarpiniam vartojimui ir socialiniams pervedimams, įskaitant išlaidas pandemijos suvaldymo priemonėms. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys +0,1 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,3 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

(6) Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

(7) Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,2 % 2023 m. iki 2,5 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Į 2021 m. konvergencijos programą neįtraukta informacija, kurios reikia bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 ir 2024 m. įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5¼ %⁽⁸⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Lenkijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) planuojama, kad skolos ir BVP santykis sumažės nuo 58,7 % BVP 2023 m. iki 57,9 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Lenkijai gresia maža rizika fiskaliniam tvarumui;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Lenkija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA LENKIJAI:

1. 2022 m. laikytis remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptties, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatinę dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Portugalijos stabilumo programos**

(2021/C 304/22)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Portugalijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Portugalijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairių vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairių vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Portugalijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Portugalijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 142).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Portugalijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Portugalija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Portugalijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 5,7 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 133,6 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -6 % BVP, įskaitant apytikriai 3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Portugalija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia beveik 4 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 3½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Portugalijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;

(4) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad realusis BVP 2021 m. išaugs 4 %, o 2022 m. – 4,9 %. Tai atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. COVID-19 krizė ypač stipriai paveikė sektorius, kuriuose daug kontaktų su klientais. Makroekonominėms perspektyvoms kylanti rizika išlieka neigiamą, nes Portugalija labai priklauso nuo užsienio turizmo, o neapibrėžtumas dėl šio sektoriaus atsigavimo tebėra didelis;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitą sumažės nuo 5,7 % BVP 2020 m. iki 4,5 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų sumažėti iki 128 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 5 % BVP, atsižvelgiant į apytikriai 3 % BVP sudarantis ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Portugalija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Portugalija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su papildomomis išlaidomis viešojo sektoriaus darbo užmokesčiui. Tos nelaikinos priemonės taip pat apima maždaug $\frac{1}{10}$ % BVP investicijas, kuriomis turėtų būti remiamas vidutinės trukmės laikotarpio potencialus augimas, taigi ir tvarumas;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,3 % BVP 2021 m., 1,3 % BVP 2022 m., 1,5 % BVP 2023 m., 1,3 % BVP 2024 m. ir 1,1 % BVP 2025 m. 2021 m. stabilumo programoje taip pat daroma prielaida, kad paskolos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę 2021 m. sudaro 0,7 % BVP, 2022 m. – 0,2 % BVP, o 2023–2025 m. laikotarpiu – 0,1 % BVP kasmet. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinę aplinkybę. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdam nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

(pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Portugalijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 3,2 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo, taip pat dėl numatomo ekonomikos atsigavimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos santykis su BVP sumažės iki 123 % BVP. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -1,1 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,7 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau tvirtų ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 2,2 % BVP 2023 m. iki 1,6 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,3 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 3 %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Portugalijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 120,7 % BVP 2023 m. iki 117,1 % BVP 2024 m. Atsižvelgiant į didelį skolos santykį su BVP, kuris, prognozuojama, ilgainiui turėtų laipsniškai mažėti, remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Portugalijai gresia didelė rizika fiskaliniam tvarumui;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Portugalija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA PORTUGALIJAI:

1. 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek nacionalinio biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Rumunijos konvergencijos programos

(2021/C 304/23)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. balandžio 3 d. Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2020/509 ⁽³⁾ dėl perviršinio deficito susidarymo Rumunijoje, nes 2019 m. nebuvo laikomasi deficito kriterijaus. Tai buvo pagrįsta Vyriausybės atnaujintais fiskaliniais tikslais, o pažeidimą patvirtino vėliau paskelbtas valdžios sektoriaus deficito rezultatas – 4,3 % BVP. Sutartyje nustatyta 3 % BVP pamatinė vertė buvo viršyta dėl to, kad dėl skatinamosios fiskalinės politikos, vykdytos nuo 2016 m. tvirto ekonomikos augimo laikotarpiu, fiskalinis disbalansas nuolat didėjo. 2020 m. balandžio 3 d. Taryba taip pat paskelbė rekomendaciją ⁽⁴⁾ siekiant panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje ne vėliau kaip 2022 m.;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/509 dėl perviršinio deficito susidarymo Rumunijoje (OL L 110, 2020 4 8, p. 58).

⁽⁴⁾ 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija siekiant panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje (OL C 116, 2020 4 8, p. 1).

- (3) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽⁵⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ji rekomendavo Rumunijai vykdyti fiskalinę politiką vadovaujantis 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija, kartu imantis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas;
- (4) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁶⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Tame komunikate taip pat paskelbta Komisijos nuomonė, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. gegužės 5 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnyje nustatyto termino, Rumunija pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Rumunijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 9,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 47,3 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 3,6 % BVP, įskaitant 1,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Rumunija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimas, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 4 % BVP; Komisijos skaičiavimais, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1½ % BVP;
- (8) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Pagal 2021 m. konvergencijos programą prognozuojama, kad realusis BVP 2021 m. augs 5,0 %, o 2022 m. – 4,8 %. Tikimasi, kad pagrindinė varomoji jėga abejais metais bus vidaus paklausa, sparčiai augant vartojimui ir investicijoms. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas Rumunijos ekonomikos augimas yra šiek tiek didesnis nei 2021 m. konvergencijos programoje, ir jį taip pat skatins vidaus paklausa: 5,1 % 2021 m. ir 4,9 % 2022 m.;
- (9) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 9,2 % BVP 2020 m. iki 8 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. padidės iki 50,8 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti 3,3 % BVP, atsižvelgiant į 1,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (10) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Rumunija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Priemonės, kurių Rumunija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių. Tuo pat metu fiskalinį poveikį toliau daro prieš COVID-19 pandemiją priimtos skatinamosios priemonės. Tos priemonės apima pirmiausia pensijų bei kitų socialinių išlaidų padidinimą ir mokesčių sumažinimą;

⁽⁵⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Rumunijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Rumunijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 149).

⁽⁶⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. konvergencijos programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,1 % BVP 2021 m., 0,6 % BVP 2022 m., 1,2 % BVP 2023 m., 1,2 % BVP 2024 m., 0,9 % BVP 2025 m. ir 0,9 % BVP 2026 m. 2021 m. konvergencijos programoje taip pat daroma prielaida, kad paskolos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę 2025 m. sudarys 2,3 % BVP, o 2026 m. – 2,5 % BVP. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas įtrauktos tik dotacijos, nes 2021 m. konvergencijos programoje numatomos paskolos bus pradėtos teikti po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės laikotarpio;
- (12) siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (13) 2021 m. konvergencijos programoje planuojama, kad Rumunijos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 6,2 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. skolos ir BVP santykis padidės iki 52,9 % BVP. Šios projekcijos yra palankesnės nei Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktos projekcijos. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, numatoma, kad bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,5 % BVP⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,4 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) poveikis bus neutralus;
- (14) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,4 % 2023 m. iki 2,9 % BVP 2024 m. Planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. konvergencijos programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, taip pat įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,6 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,2 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁹⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,8 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 5¾ %⁽¹⁰⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Rumunijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (15) planuojama, kad skolos ir BVP santykis padidės iki 53,3 % BVP 2023 m., o 2024 m. sumažės iki 52,4 % BVP. Atsižvelgiant į ypač greitai augančios skolos trajektoriją vidutinės trukmės laikotarpiu, pirmiausia dėl 2022 m. prognozuojamo didelio deficito ir nepalankių finansavimo sąlygų, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, ir remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Rumunijai gresia didelė fiskalinio tvarumo rizika;
- (16) 2021 m. birželio 2 d. Komisija pateikė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos panaikinti perviršinį deficitą Rumunijoje iki 2024 m. Pagal tą rekomendaciją Rumunija turėtų pasiekti nominaliojo valdžios sektoriaus deficito tikslą: 8,0 % BVP 2021 m., 6,2 % BVP 2022 m., 4,4 % BVP 2023 m. ir 2,9 % BVP 2024 m.; tai atitinka grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalųjį augimą 3,4 % 2021 m., 1,3 % 2022 m., 0,9 % 2023 m. ir 0,0 % 2024 m. Tai atitinka metinį struktūrinį koregavimą: 0,7 % BVP 2021 m., 1,8 % BVP 2022 m., 1,7 % BVP 2023 m. ir 1,5 % BVP 2024 m.;

(7) Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

(8) Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

(9) Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

(10) Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

(17) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Rumunija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA RUMUNIJAI:

1. Vykdyti fiskalinę politiką vadovaujantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija siekiant ištaisyti perviršinio valdžios sektoriaus deficito padėtį Rumunijoje ⁽¹⁾,

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽¹⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. XX.

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje

(2021/C 304/24)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 126 straipsnio 7 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

- (1) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnį valstybės narės turi vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito;
- (2) Stabilumo ir augimo pakto (SAP) pagrindinis tikslas yra patikimi valstybės finansai – priemonė sudaryti geresnes sąlygas kainų stabilumui ir dideliame tvariam augimui, leidžiančiam kurti naujas darbo vietas;
- (3) remdamasi Komisijos rekomendacija 2020 m. balandžio 3 d. Taryba pagal Sutarties 126 straipsnio 6 dalį Sprendimu (ES) 2020/509 ⁽¹⁾ nusprendė, kad Rumunijoje susidarė perviršinis deficitas, ir pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnį pateikė rekomendaciją panaikinti perviršinį deficitą ne vėliau kaip iki 2022 m. ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija);
- (4) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl SAP nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 ⁽⁴⁾ 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame Komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, SAP bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui;
- (5) 2020 m. rugsėjo 15 d. Rumunija pateikė ataskaitą dėl veiksmų, kurių imtasi pagal 2020 m. balandžio 3 d. rekomendaciją. Ataskaitoje atkreiptas dėmesys į didelį viešųjų finansų būklės pablogėjimą 2020 m., pirmiausia dėl COVID-19 pandemijos;
- (6) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė komunikatą „Fiskalinė padėtis Rumunijoje“. Atsižvelgdama į tolesnį išskirtinį neapibrėžtumą, kurį lėmė COVID-19 pandemija, ir jos neeilinį makroekonominį ir fiskalinį poveikį, Komisija manė, kad tomis aplinkybėmis sprendimo dėl tolesnių veiksmų pagal Rumunijai inicijuotą perviršinio deficito procedūrą nebuvo galima priimti. Visų pirma dėl tokio išskirtinio neapibrėžtumo, be kita ko, rengiant patikimą fiskalinės politikos planą, Komisija tame etape negalėjo pateikti rekomendacijos dėl Tarybos rekomendacijos pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį. Komisija pareiškė, kad 2021 m. pavasarį iš naujo vertins

⁽¹⁾ 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/509 dėl perviršinio deficito susidarymo Rumunijoje (OL L 110, 2020 4 8, p. 58).

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija siekiant panaikinti perviršinį valdžios sektoriaus deficitą Rumunijoje (OL C 116, 2020 4 8, p. 1).

⁽⁴⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 1).

Rumunijos biudžeto padėtį remdamasi 2020 m. galutiniais duomenimis, 2021 m. biudžetu ir Komisijos 2021 m. pavasario ekonomine prognoze ir kad prireikus ji pasiūlys naujų veiksmų pagal perviršinio deficito procedūrą, atsižvelgdama į tolesnį SAP bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą 2021 m.;

- (7) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Tame komunikate Komisija nurodė, kad sprendimas nutraukti SAP bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų apimti bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. 2021 m. birželio 2 d. Komisija priėmė komunikatą „Ekonominės politikos koordinavimas 2021 m.: COVID-19 įveikimas, atsigavimo rėmimas ir ekonomikos modernizavimas“. Remiantis tuo komunikatu, SAP bendroji nukrypti leidžianti išlyga ir toliau bus taikoma 2022 m., o 2023 m. jos taikymą numatoma nutraukti;
- (8) remiantis atnaujinta Komisijos 2020 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaita, kurioje atsižvelgiama į Komisijos 2021 m. pavasario ekonomine prognozę, Rumunijos fiskalinio tvarumo rizika vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu tebėra didelė. Šią riziką reikia mažinti tinkamu vidutinio laikotarpio fiskaliniu planu, grindžiamu struktūrinėmis priemonėmis;
- (9) atsižvelgiant į didelį ekonominės veiklos susitraukimą, siejamą su COVID-19 pandemija, ir į susijusių poreikių fiskaline politika remti ekonomikos atsigavimą 2021 ir 2022 m., 2020 m. balandžio 3 d. Tarybos rekomendacija nebėra tinkamas Rumunijai skirtų fiskalinių politikos gairių pagrindas;
- (10) pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalies paskutinį sakinį, esant dideliu euro zonos arba Sąjungos kaip visumos ekonomikos nuosmukiui, Taryba gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, nuspręsti priimti patikslintą rekomendaciją pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį, jei tai nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu;
- (11) pagal Sutarties 126 straipsnio 7 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnį Taryba turi atitinkamai valstybei narei pateikti rekomendaciją, kurioje taip pat nustatomas terminas perviršinio deficito ištaisymui. Toje rekomendacijoje turi būti nustatytas maksimalus šešių mėnesių laikotarpis, per kurį atitinkama valstybė narė turi imtis veiksmingų priemonių perviršiniui deficitui panaikinti, ir, atsižvelgiant į padėties rimtumą, jis gali būti sutrumpintas iki trijų mėnesių. Be to, toje rekomendacijoje panaikinti perviršinį deficitą Taryba turi reikalauti pasiekti metinius biudžeto tikslus, kurie pagal prognozę, kuria grindžiama rekomendacija, atitinka minimalų metinį struktūrinio balanso, t. y. pagal ciklą pakoreguoto balanso atmetus vienkartinės ir kitas laikinąsias priemones, pagerėjimą, kurio lyginamasis dydis būtų ne mažiau kaip 0,5 % BVP;
- (12) 2020 m. Rumunijos realusis BVP susitraukė 3,9 %. Pagal Komisijos 2021 m. pavasario ekonominę prognozę numatoma, kad realusis BVP 2021 m. augs iki 5,1 %, o 2022 m. – iki 4,9 %. Tikimasi, kad atsigaus privatus vartojimas, nes skiepijimas spartėja ir socialinių kontaktų ribojimo priemonės laipsniškai panaikinamos, taip pat numatoma, kad darbo užmokestis turėtų toliau sparčiai augti. Naują paskatą investicijų augimui turėtų suteikti laipsniškas projektų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/241⁽⁵⁾ įgyvendinimas. Tikimasi, kad grynojo eksporto (t. y. eksportas atėmus importą) poveikis prognozės laikotarpiu išliks neigiamas. Taip yra dėl to, kad importą, kaip numatoma, skatins atsigauantis privatus vartojimas ir didėjančios investicijos. Tikimasi, kad eksportą skatins išorės paklausa, tačiau jis toliau augs ne taip dinamiškai kaip importas. Augimo perspektyvai kylanti rizika subalansuota. Viena vertus, patikima vidutinio laikotarpio fiskalinė strategija gali padėti išsklaidyti susirūpinimą dėl fiskalinio tvarumo, ypač kai ji derinama su plataus užmojo reformomis (įskaitant numatytas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane). Tai padėtų mažinti Rumunijos makroekonominį disbalansą, sumažinti finansinio stabilumo riziką ir prisidėti prie tvaraus augimo, be kita ko, pagerinti investicijų aplinką. Kita vertus, neigiamą poveikį pasitikėjimui gali turėti neapibrėžtumas, susijęs su viešosios politikos formavimu ir vėluojamu ar neveiksmingu ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimu;

⁽⁵⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo sukuriama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (13) 2021 m. kovo 2 d. Rumunijos parlamentas priėmė Rumunijos biudžetą ir vidutinio laikotarpio fiskalinę strategiją 2021 metams. Į tą fiskalinę strategiją ir informaciją apie negrąžintinos finansinės paramos ir paskolų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, nustatytą Reglamentu (ES) 2021/241 (toliau – Priemonė), profilį atsižvelgta 2021 m. Rumunijos konvergencijos programoje (toliau – Konvergencijos programa), kuri Komisijai pateikta 2021 m. gegužės 5 d. Konvergencijos programoje iškeliamas tikslas 2020 m. susidariusį 9,2 % BVP valdžios sektoriaus deficitą iki 2024 m. sumažinti taip, kad jis būtų mažesnis nei 3 % BVP, šiais etapais: 2021 m. – 8,0 % BVP, 2022 m. – 6,2 % BVP, 2023 m. – 4,4 % BVP, o 2024 m. – 2,9 % BVP. Konvergencijos programoje nustatytas fiskalinis koregavimas daugiausia grindžiamas išlaidomis. Numatoma kontroliuoti (sumažinti kaip BVP procentinę dalį) išlaidas visų pirma viešojo sektoriaus darbo užmokesčiui (2022–2024 m. 1,4 procentinio punkto mažesnis) ir socialiniams pervedimams (2022–2024 m. 0,9 procentinio punkto mažesni);
- (14) Komisijos 2021 m. pavasario ekonominėje prognozėje, kuri apima laikotarpį iki 2024 m., prognozuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas 2021 m. bus 8,0 % BVP, 2022 m. – 7,1 % BVP, o 2023 ir 2024 m. – 6,8 % BVP. Toje prognozėje atsižvelgiama į išlaidas, kurios, kaip numatoma, turi būti finansuojamos negrąžintina finansine parama ir paskolomis iš Priemonės lėšų, kaip nurodyta Konvergencijos programoje ir Rumunijos pateiktoje papildomoje informacijoje. Komisijos prognozuojamą nominaliojo valdžios sektoriaus deficito sumažėjimą daugiausia lemia laipsniškas neatidėliotųjų priemonių, priimtų reaguojant į COVID-19 pandemiją, taikymo nutraukimas, didesnės pajamos dėl numatomo ekonomikos atsigavimo ir papildomas teigiamas investicijų ir reformų, kurias tikimasi finansuoti iš Priemonės lėšų, poveikis. Be to, Rumunijos vyriausybė nusprendė 2021 ir 2022 m. išaldyti viešojo sektoriaus darbo užmokestį, 2021 m. atidėti pensijų didinimą ir 2022 m. šiek tiek padidinti pensijas, o tai padeda gerinti perspektyvą, palyginti su Komisijos 2020 m. rudens ekonominėje prognozėje pateikta perspektyva. Tos priemonės jau priimtoms. Be to, Rumunijos vyriausybė ketina priimti naujus pensijų teisės aktus, pagal kuriuos pensijų išlaidos kaip BVP procentinė dalis būtų iš esmės stabilios. Komisijos 2021 m. pavasario ekonominėje prognozėje pateikta didesnio deficito projekcija, palyginti su Rumunijos konvergencijos programa, yra susijusi su tuo, kad planuojamas konsolidavimas nėra visapusiškai pagrįstas priimtomis arba patikimai paskelbtomis priemonėmis, todėl toje prognozėje į jį negali būti atsižvelgta. Komisija prognozuoja, kad struktūrinis deficitas 2021 m. sumažės 0,7 procentinio punkto BVP ir 2022 m. – 0,5 procentinio punkto BVP, o 2023 m. padidės 0,1 procentinio punkto BVP ir 2024 m. – 0,4 procentinio punkto BVP;
- (15) valdžios sektoriaus bendroji skola 2018 m. pabaigoje buvo 34,7 % BVP, 2019 m. pabaigoje – 35,3 % BVP, o 2020 m. pabaigoje – 47,3 % BVP. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario ekonomine prognoze, numatoma, kad 2021 m. pabaigoje ji padidės iki 49,7 % BVP, 2022 m. pabaigoje – iki 52,7 % BVP, o 2024 m. pabaigoje – iki 59,5 % BVP, taigi pirmą kartą priartės prie Sutartyje nustatytos 60 % BVP pamatinės vertės, jei nebus imtasi taisomųjų priemonių, kurios būtų papildomos palyginti su jau priimtomis arba patikimai paskelbtomis priemonėmis;
- (16) skolos tvarumo vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais analizėje, atnaujintoje po Komisijos 2021 m. pavasario ekonominės prognozės, patvirtinama, kad rizika tvarumui vidutiniu laikotarpiu yra didelė. Pagal pagrindinę 10 metų projekciją valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP toliau didėtų projekcijos laikotarpiu ir pasiektų beveik 90 % BVP. Riziką skolos tvarumui lemia didelis fiskalinis deficitas, visuomenės senėjimo išlaidos ir skolos raidos jautrumas makrofiskaliniams sukrėtimams. Pagrindinis skolos tvarumo rizikos šaltinis yra pensijų didinimas, priimtas 2019 m. vasarą ir šiuo metu atidėtas iki 2022 m. pabaigos. Skolos struktūra, kuriai būdinga didelė užsienio valiuta išreikštos skolos dalis ir didelė nerezidentų skolos dalis, dar labiau didina skolos tvarumo riziką, nors Rumunijos nacionalinio banko intervencija antrinėje rinkoje padėjo 2020 m. išlaikyti palankų valdžios sektoriaus skolinimosi išlaidų lygį. Be to, esama rizikos, susijusios su neapibrėžtais išpareigojimais, atsirandančiais dėl valstybės garantijų (1,4 % BVP), suteiktų įmonėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims COVID-19 krizės metu. Numatoma, kad bendrieji finansavimo poreikiai didės. Kita vertus, tikimasi, kad jei bus veiksmingai įgyvendintos reformos ir investicija pagal priemonę „Next Generation EU“, jos artimiausiais metais turės teigiamą poveikį BVP augimui ir taip prisidės prie skolos tvarumo;
- (17) pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 4 dalį perviršinio deficito padėtis turi būti ištaisyta per metus nuo tokio deficito nustatymo, nebent atsirastų ypatingų aplinkybių. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1467/97, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir fiskalinę padėtį, turėtų būti nustatytas koregavimo planas;
- (18) dabar Rumunijoje yra tokių ypatingų aplinkybių. Rumunijai suteikus dar vienus metus, o tai atitiktų Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 4 dalyje nustatytą taisyklę, reiktų labai didelio fiskalinio koregavimo ir labai sumažėtų gamybos apimtis, taigi kiltų pavojus ekonomikos atsigavimui po COVID-19 pandemijos. Koregavimo planas,

kuriame nustatytas perviršinio deficito panaikinimo terminas – iki 2024 m., nors vis dar reikalaus atlikti didelius metinius koregavimus, reikštų laipsniškesnes pastangas ir gerą fiskalinio konsolidavimo ir ekonomikos atsigavimo rėmimo pusiausvyrą. Naujajame koregavimo plane taip pat atsižvelgiama į pasikeitusią fiskalinę padėtį, įskaitant 2020 m. biudžeto pokyčius ir Rumunijos vyriausybės parengtą naują biudžeto strategiją. Reformos, įskaitant reformas, kuriomis gerinamas viešųjų finansų valdymas, padėtų užtikrinti tvarų perviršinio deficito panaikinimą. Atsižvelgiant į šiuos aspektus ir laikantis 2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikate nustatytų fiskalinės politikos gairių, nustatytas terminas – iki 2024 m. panaikinti perviršinį deficitą – yra pagrįstas;

- (19) remdamasi patikimu ir tvariu koregavimo planu iki to termino, Rumunija turėtų pasiekti nominaliojo valdžios sektoriaus deficito tikslą: 8,0 % BVP 2021 m., 6,2 % BVP 2022 m., 4,4 % BVP 2023 m. ir 2,9 % BVP 2024 m. – tai atitinka pačios Vyriausybės tikslus. Tai, remiantis 2021 m. Komisijos pavasario ekonomikos prognoze, atitinka grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalųjį augimą: 3,4 % 2021 m., 1,3 % 2022 m., 0,9 % 2023 m. ir 0,0 % 2024 m. ⁽⁶⁾ Jei reikės atlikti kruopščią analizę, toks grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų augimo tempas bus pirminis rodiklis, naudojamas vertinant fiskalines pastangas. Atitinkamas struktūrinio balanso metinis fiskalinis koregavimas yra 0,7 % BVP 2021 m., 1,8 % BVP 2022 m., 1,7 % BVP 2023 m. ir 1,5 % BVP 2024 m.;
- (20) siekiant įvertinti galimą bendros fiskalinės politikos poveikį gamybos apimčiai, dabartinėmis sąlygomis kaip fiskalinės politikos krypties ⁽⁷⁾ matas į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtrauktos didelės išmokos iš Sąjungos biudžeto (iš Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų). Atsižvelgiant į tai, tikimasi, jog ateinančiais metais Sąjungos lėšos turės didelį teigiamą poveikį Rumunijos ekonomikai. Konkrečiai, Priemonės lėšomis remiamos investicijos ir reformos suteikia Rumunijai galimybę pagerinti savo pagrindinę fiskalinę būklę vidutiniu laikotarpiu, o kartu toliau remti augimą ir darbo vietų kūrimą;
- (21) biudžeto konsolidavimo priemonės turėtų užtikrinti ilgalaikį perviršinio deficito panaikinimą, kartu siekiant pagerinti valstybės finansų kokybę ir sustiprinti ekonomikos augimo potencialą. Fiskalinio ir platesnio ekonominio pobūdžio reformos, įskaitant pensijų sistemos, mokesčių administravimo, viešojo sektoriaus darbo užmokesčio ir valstybės valdomų įmonių valdymo reformas, turėtų remti fiskalinio konsolidavimo pastangas ir užtikrinti jų tvarumą;
- (22) nuo 2016 m. Rumunija sistemingai ir pakartotinai nukrypdamo nuo nacionalinėje fiskalinėje sistemoje nustatytų nacionalinių fiskalinių taisyklių ir vidutinio laikotarpio fiskalinės strategijos priėmimo tvarkaraščio. Ateityje Rumunijos biudžeto koregavimas būtų remiamas visapusiškai taikant nacionalinę fiskalinę sistemą,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Rumunija ne vėliau kaip iki 2024 m. turėtų ištaisyti perviršinio deficito padėtį.
2. Rumunija turėtų pasiekti nominaliojo valdžios sektoriaus deficito tikslą: 8,0 % BVP 2021 m., 6,2 % BVP 2022 m., 4,4 % BVP 2023 m. ir 2,9 % BVP 2024 m.; tai atitinka grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalųjį augimą: 3,4 % 2021 m., 1,3 % 2022 m., 0,9 % 2023 m. ir 0,0 % 2024 m. Tai atitinka metinį struktūrinį koregavimą: 0,7 % BVP 2021 m., 1,8 % BVP 2022 m., 1,7 % BVP 2023 m. ir 1,5 % BVP 2024 m.
3. Rumunija turėtų visiškai įgyvendinti jau priimtas 2021 m. skirtas priemones. Ji turėtų nustatyti ir įgyvendinti papildomas priemones, kurios yra būtinos perviršiniui deficitui panaikinti iki 2024 m. Tvarus augimui palankus panaikinimas turėtų būti užtikrintas biudžeto konsolidavimo priemonėmis. Visos nenumatytos pajamos turėtų būti panaudotos valdžios sektoriaus deficitui mažinti.

⁽⁶⁾ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai padengiamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per ketverių metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

⁽⁷⁾ Bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama lyginant pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidų, kurios finansuojamos iš Priemonės lėšų ir kitos Sąjungos negražintinos finansinės paramos) pokytį su 10 metų vidutiniu potencialiu augimu. Tačiau šis įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Rumunijos ekonomikos augimą, poveikio. Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo ekspansinę fiskalinę politiką.

4. Taryba nustato 2021 m. spalio 15 d. terminą, iki kurio Rumunija turi imtis veiksmingų priemonių ir pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 4a dalį pateikti ataskaitą apie konsolidavimo strategiją, numatytą tiems tikslams pasiekti. Po to Rumunija ne rečiau kaip kas šešis mėnesius turėtų pranešti apie pažangą įgyvendinant šią rekomendaciją iki perviršinio deficito panaikinimo. Be to, Rumunija turėtų užtikrinti visapusišką ir veiksmingą savo nacionalinės fiskalinės sistemos taikymą. Siekiant užtikrinti sėkmingą vidutinio laikotarpio fiskalinės strategijos įgyvendinimą, taip pat bus svarbu fiskalinį konsolidavimą remti visapusiškais reformomis.

Ši rekomendacija skirta Rumunijai.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Slovėnijos stabilumo programos**

(2021/C 304/25)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Slovėnijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Slovėnijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Slovėnijos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Slovėnijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 157).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Slovėnijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui.
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti palankiai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. balandžio 30 d. Slovėnija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnį pateikė 2021 m. stabilumo programą;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Slovėnijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 8,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 80,8 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 8,9 % BVP, įskaitant 5,2 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Slovėnija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 5,5 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. sudarė mažiau kaip ½ % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptariama Slovėnijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, o skolos kriterijaus nėra laikomasi;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad realusis BVP 2021 m. išaugs 4,6 %, o 2022 m. – 4,4 %. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas realiojo BVP augimas yra 4,9 % 2021 m. ir 5,1 % 2022 m. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje tikimasi, kad privatus vartojimas atsigaus kiek sparčiau, nei numatyta 2021 m. stabilumo programoje, dėl spartaus per krizę užslopintos paklausos augimo ir didesnio, nei prognozuota, užimtumo ir darbo užmokesčio augimo. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje taip pat tikimasi didesnės investicijų dinamikos 2022 m. ir didesnio eksporto 2021 m. ir 2022 m.;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 8,4 % BVP 2020 m. iki 8,6 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų sumažėti iki 80,4 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -9,2 % BVP, atsižvelgiant į 2,6 % BVP ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių poveikį. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, kurioje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sieks 8,5 % BVP, o skolos santykis su BVP sudarys 79,0 % BVP. Nors abi projekcijos rodo didelį pirminių išlaidų, kurių negalima paaiškinti su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinomis priemonėmis, augimą, jų sudėtis skiriasi. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatoma mažesnio viešųjų investicijų augimo tendencija dėl mažesnio Sąjungos lėšų įsisavinimo 2021 m. ir lėtesnio nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo. Taip pat numatomas didesnis tam tikrų kategorijų einamųjų išlaidų augimas. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatytas skolos santykis su BVP yra mažesnis dėl palankesnės nominaliojo BVP dinamikos;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Slovėnija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Slovėnija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės biudžeto priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra daugiausia laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,6 % BVP 2021 m., 1,2 % 2022 m., ir 0,7 % 2023 m. Joje numatomos tolesnės 0,2 % BVP išlaidos 2024 m. ir maždaug 0,3 % išlaidos 2025 m. ir 2026 m. 2021 m. stabilumo programoje taip pat daroma prielaida, kad paskolos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę 2022 m. sudaro 0,1 % BVP, o 2025 m. – iki 0,4 % BVP. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas šios dotacijos įtrauktos ne visos dėl to, kad galutinę duomenų įtraukimo į tą prognozę datą ši informacija nebuvo prieinama. Tačiau, remiantis 2021 m. balandžio 28 d. Vyriausybės priimto ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano informacija, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje daroma prielaida, kad dotacijomis finansuojamos išlaidos sudarys 0,2 % BVP 2021 m. ir 0,6 % BVP 2022 m.;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo

(5) Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;

- (17) 2021 m. Slovėnijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,7 % BVP, daugiausia dėl ekonomikos atsigavimo ir 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės iki 79,6 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatomas deficitas (4,7 % BVP) ir skolos santykis su BVP (76,7 % BVP) yra mažesni. Abiejose projekcijose pirminių išlaidų trajektorija (išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) išlieka stati. Deficito projekcijų skirtumą galima iš esmės galima paaiškinti palankesniu makroekonominiu scenarijumi Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje, taigi ir mažesne bendrų išlaidų, išreikštų BVP, dalimi. Nė viena iš šių projekcijų neapima tam tikrų priemonių, įskaitant neseniai Vyriausybės priimtą didelės apimties mokesčių reformų paketą, poveikio. Remiantis 2021 m. stabilumo programoje pateikta informacija, jei parlamentas tas priemones priimtų, jos 2022 m. galėtų turėti bent 0,7 % BVP deficitą didinantį poveikį. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys - 0,1 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 3,8 % BVP 2023 m. iki 2,8 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas nebeviršys Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 1,5 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis sumažės 0,6 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,6 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 4¼ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Slovėnijos ekonomikos augimą, poveikio;

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad neutralus bus ir kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

- (20) Planuojama, kad skolos santykis su BVP sumažės nuo 79,0 % BVP 2023 m. iki 78,0 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Slovėnijai gresia vidutinė fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Slovėnija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA SLOVĖNIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Slovakijos stabilumo programos**

(2021/C 304/26)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Slovakijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Slovakijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinę politiką visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Slovakijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 164).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Slovakijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui. Tačiau atrodė, kad kai kurios priemonės nebuvo laikinos arba joms nebuvo kompensacinių priemonių;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reiktų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) 2021 m. stabilumo programą Slovakija pateikė 2021 m. gegužės 12 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Slovakijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 6,2 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 60,6 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 4,8 % BVP, įskaitant 3,6 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Slovakija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 2,1 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1 % BVP;

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Slovakijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas, bet skolos kriterijaus laikomasi;
- (11) atsižvelgiant į dabartinį neapibrėžtumą, 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realusis BVP išaugs 3,3 %, o 2022 m. – 6,3 %. Palyginimui – Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje prognozuojamas atsigavimas labiau laikotarpio pradžioje, numatant, kad 2021 m. realusis BVP išaugs 4,8 %, o 2022 m. – 5,2 %;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 6,2 % BVP 2020 m. iki 9,9 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. turėtų padidėti iki 64,1 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti -4,0 % BVP, atsižvelgiant į 2,3 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Planuojamas deficitas ir skolos santykis su BVP yra didesni, nei numatyta Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje. Komisija prognozuoja, kad 2021 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 6,5 %, o skolos santykis su BVP – 59,5 %. Į Komisijos 2021 m. pavasario prognozė neįtrauktas 2,4 procentinio punkto BVP su pandemija susijusių išlaidų atidėjiny ir didesnės valstybės įmonių bei Socialinio draudimo agentūros išlaidos (abu šie aspektai įtraukti į valdžios sektorių), nes galutinę duomenų įtraukimo į prognozė datą ši informacija nebuvo prieinama. Palyginti su 2021 m. stabilumo programa, Komisija prognozuoja 0,2 procentinio punkto BVP didesnes pajamas ir 3,4 procentinio punkto mažesnes išlaidas. Pagrindiniai išlaidų skirtumai susiję su Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje numatytu mažesniu tarpiniu vartojimu, mažesnėmis socialinėmis išmokomis ir mažesnėmis subsidijomis. Mažesnę Komisijos skolos prognozė pirmiausia galima paaiškinti (3,6 procentinio punkto) mažesniu pirminiu balansu;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Slovakija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatines priemones valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Slovakija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Tačiau, atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos 2021 m. pavasario prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su vėl įvestomis kalėdinėmis premijomis, žaliosios energijos schemas pakeitimais, didesniu karininkams mokamu atlyginimu, motorinių transporto priemonių mokesčio sumažinimu, bankams taikomo mokesčio panaikinimu, dotacijomis sveikatos priežiūros įstaigoms ir vaiko mokesčių kreditais. Tos nelaikinos priemonės buvo tik iš dalies kompensuotos išaldžius minimalią pensiją ir ministerijų veiklos išlaidų augimą;
- (14) 2021 m. stabilumo programos fiskaliniuose rodikliuose dar neatsižvelgta į numatomas gauti dotacijas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Nepaisant to, programos makroekonominiam scenarijuje, kuriuo grindžiamos jos projekcijos, daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,2 % BVP 2021 m., 1,1 % 2022 m. ir 1,3 % tiek 2023 m., tiek 2024 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktas biudžeto projekcijas;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, kad nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos

biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurių fiskalinė politika teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;

- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinos priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (17) 2021 m. Slovakijos stabilumo programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 5,1 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių taikymo nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP padidės iki 65,5 % BVP. Šios projekcijos yra didesnės už Komisijos 2021 m. pavasario prognozę. Palyginti su 2021 m. stabilumo programa, Komisijos prognozėje daroma prielaida, kad 2022 m. COVID-19 priemonės bus mažesnės apimties ir kad Sąjungos lėšos bus panaudojamos sparčiau. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys +0,9 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,8 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,7 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;
- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 4,1 % BVP 2023 m. iki 3,8 % BVP 2024 m. Taigi planuojama, kad 2021 m. stabilumo programos laikotarpiu valdžios sektoriaus deficitas viršys Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,2 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

teigiamas poveikis sumažės 0,3 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 1,3 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį; Dabartinis 10 metų vidutinio nominaliojo potencialaus augimo įvertis yra 4½ %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Slovakijos ekonomikos augimą, poveikio;

- (20) Planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis sumažės nuo 64,6 % BVP 2023 m. iki 65,8 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Slovakijai gresia vidutinė fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Slovakija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA SLOVAKIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas, siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 1,6 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

TARYBOS REKOMENDACIJA**2021 m. birželio 18 d.****kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Suomijos stabilumo programos**

(2021/C 304/27)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Suomijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Suomijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) 2021 m. Tarybos rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos nurodyta, kad visus 2021 m. fiskalinė politika visose euro zonos valstybėse narėse turėtų likti remiamojo pobūdžio ir kad politikos priemonės turėtų būti pritaikytos prie konkrečių šalių aplinkybių ir taikomos laiku, laikinai ir tikslingai. Kai leis epidemiologinės ir ekonominės sąlygos, turėtų būti laipsniškai panaikintos neatidėliotinos priemonės, kartu kovojant su krizės socialiniu poveikiu ir poveikiu darbo rinkai. Valstybės narės turėtų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Valstybės narės turėtų vykdyti reformas, kuriomis visų atžvilgiu būtų stiprinama sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptis, tinkamumas ir tvarumas;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Suomijos stabilumo programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 171).

- (4) 2020 m. lapkričio 18 d. Komisija priėmė kokybiniu fiskalinių priemonių vertinimu pagrįstas nuomones dėl 2021 m. euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų. Komisija laikėsi nuomonės, kad apskritai Suomijos biudžeto plano projektas atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacijoje išdėstytas fiskalinės politikos rekomendacijas ir kad dauguma biudžeto plano projekte nustatytų priemonių buvo remiama ekonominė veikla esant dideliame neapibrėžtumui;
- (5) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 (*), kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;
- (6) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (7) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (8) savo 2021 m. stabilumo programą Suomija pateikė 2021 m. gegužės 13 d., t. y. po Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnyje nustatyto termino;
- (9) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Suomijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 5,4 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 69,2 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė -4,6 % BVP, įskaitant 3,0 % sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinių stabilizavimo priemonių veikimą. Suomija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokią kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 20,1 % BVP; Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1 % BVP;
- (10) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Suomijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę, o valdžios sektoriaus bendroji skola viršijo Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę ir tinkamu tempu nemažėjo. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas ir skolos kriterijaus nėra laikomasi;

(*) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (11) 2021 m. ir 2022 m. makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. 2021 m. stabilumo programoje prognozuojama, kad 2021 m. realiojo BVP augimas sieks 2,6 %, o 2022 m. – 2,5 %. Tai atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę, nors joje 2022 m. prognozuojamas šiek tiek didesnis vartojimas ir BVP augimas;
- (12) 2021 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 5,4 % BVP 2020 m. iki 4,7 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. padidės iki 71,6 % BVP. Pagal 2021 m. stabilumo programą pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 4,1 % BVP, atsižvelgiant į 1,5 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios projekcijos atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę;
- (13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Suomija priėmė biudžeto priemones, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų būti kuo labiau padidinta parama atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Suomija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020 m. ir 2021 m., yra laikinos arba joms yra kompensacinių priemonių;
- (14) 2021 m. stabilumo programoje daroma prielaida, kad bus vykdomos investicijos ir reformos, finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis, sudarančiomis 0,1 % BVP 2021 m., 0,2 % BVP 2022 m., 0,2 % BVP 2023 m., 0,2 % BVP 2024 m. ir 0,1 % BVP 2025 m. Šios dotacijos įtrauktos į Komisijos 2021 m. pavasario prognozę pateiktas biudžeto projekcijas, tačiau su prielaida, kad pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamos priemonės bus daugiau naudojamos laikotarpio pradžioje – 2021 m. ir 2022 m.;
- (15) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartines aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, kad nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁵⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (16) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (17) 2021 m. stabilumo programoje planuojama, kad Suomijos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 2,9 % BVP, daugiausia dėl 2020 m. ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės iki 72,4 % BVP. Komisijos 2021 m. pavasario

⁽⁵⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

prognozeje numatomas mažesnis deficitas (2,1 % BVP) ir mažesnis skolos santykis su BVP (70,1 % BVP), daugiausia dėl į 2021 m. stabilumo programą įtrauktų priemonių, dėl kurių Vyriausybė nusprendė balandžio 29 d., ir Komisijos 2022 m. didesnio ekonomikos atsigavimo prognozės. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys 0,5 % BVP⁽⁶⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,2 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,4 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį;

- (18) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (19) 2021 m. stabilumo programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 2,1 % 2023 m. iki 1,7 % BVP 2024 m. Remiantis 2021 m. stabilumo programa, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai, 2023 m. ir 2024 m. vidutiniškai sudarys 0,7 % BVP. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis nesikeis. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,5 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį. Dabartinis 10 metų vidutinio nominalaus potencialaus augimo įvertis yra 3 %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to galėtų padidinti potencialų Suomijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (20) planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP padidės nuo 73,9 % BVP 2023 m. iki 74,7 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Suomijai gresia maža fiskalinio tvarumo rizika;
- (21) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausia kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (22) Taryba įvertino 2021 m. stabilumo programą ir veiksmus, kurių Suomija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA SUOMIJAI:

- 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
- Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas, siekiant padidinti augimo potencialą.

⁽⁶⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁷⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

TARYBOS REKOMENDACIJA

2021 m. birželio 18 d.

kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Švedijos konvergencijos programos

(2021/C 304/28)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

- (1) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 ⁽²⁾ 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Tame komunikate Komisija laikėsi nuomonės, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 pandemijos, bendrosios išvengimo sąlygos taikymo sąlygos yra tenkinamos. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos atliktam vertinimui. Bendroji nukrypti leidžianti išlyga suteikė galimybę valstybėms narėms kovojant su COVID-19 krize pasinaudoti biudžeto lankstumu. Ja sudarytos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliame ekonomikos nuosmukiui. Pradėjus ją taikyti leidžiama laikinai nukrypti nuo kiekvienos valstybės narės vidutinės trukmės biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate dėl 2021 m. metinės tvaraus augimo strategijos Komisija paskelbė, kad bendroji nukrypti leidžianti išlyga 2021 m. bus ir toliau taikoma;
- (2) 2020 m. liepos 20 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ (toliau – 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija). Ja Švedijai rekomenduota, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ja Švedijai taip pat rekomenduota, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas;
- (3) taikant priemonę „Next Generation EU“, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, bus užtikrinamas tvarus, įtraukus ir teisingas ekonomikos atsigavimas. 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ⁽⁴⁾, kuriuo nustatyta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal šią Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Ji prisidės prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ir padidins valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ji taip pat padės artimiausiu metu atkurti palankesnę viešųjų finansų būklę, o vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu prisidės prie viešųjų finansų tvarumo stiprinimo ir prie ekonomikos augimo bei darbo vietų kūrimo;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6).

⁽³⁾ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Švedijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Švedijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 177).

⁽⁴⁾ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (4) 2021 m. kovo 3 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė papildomų politikos gairių, kuriomis siekiama palengvinti fiskalinės politikos koordinavimą ir padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas. Bendra fiskalinės politikos kryptis, atsižvelgiant į nacionalinius biudžetus ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, 2021 m. ir 2022 m. turėtų išlikti remiamojo pobūdžio. Tuo pačiu metu tikintis, kad ta ekonominė veikla 2021 m. antrą pusmetį palaipsniui normalizuosis, valstybių narių 2022 m. fiskalinė politika vis dėlto turėtų tapti labiau diferencijuota. Formuojant valstybių narių fiskalinę politiką turėtų būti atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo padėtį, fiskalinį tvarumą ir būtinybę mažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus. Kadangi būtina remti tvarų Sąjungos ekonomikos atsigavimą, valstybės narės, kurių tvarumo rizika nedidelė, savo biudžetus turėtų pajungti skatinamajai 2022 m. fiskalinei politikai išlaikyti, įvertinusios Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikį. Didelę skolą turinčios valstybės narės turėtų vykdyti apdairią fiskalinę politiką, kartu išlaikydamos nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir naudodamosi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomiems kokybiškiems investicijų projektams ir struktūrinėms reformoms finansuoti. Kalbant apie laikotarpį po 2022 m., įgyvendinant fiskalinę politiką turėtų būti toliau atsižvelgiama į ekonomikos atsigavimo stiprumą, ekonominio neapibrėžtumo mastą ir fiskalinio tvarumo aspektus. Užtikrinti fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu padės fiskalinės politikos perorientavimas, be kita ko, tinkamu metu laipsniškai panaikinant paramos priemones, siekiant apdairios vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinės būklės;
- (5) 2021 m. kovo 3 d. komunikate Komisija taip pat išreiškė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio pagrindinis kiekybinis kriterijus būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Remdamasi 2021 m. pavasario prognoze, 2021 m. birželio 2 d. Komisija laikėsi nuomonės, kad sąlygos, kurioms esant 2022 m. bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą reikėtų toliau taikyti, o nuo 2023 m. jos taikymą nutraukti, yra įvykdytos. Nutraukus bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą bus toliau atsižvelgiama į konkrečių šalių padėtį;
- (6) 2021 m. balandžio 30 d. Švedija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnį pateikė 2021 m. konvergencijos programą;
- (7) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, 2020 m. Švedijos valdžios sektoriaus deficitas buvo 3,1 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo iki 39,9 % BVP. Metinis pirminio biudžeto balanso pokytis siekė - 3,8 % BVP, įskaitant 3,3 % BVP ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių poveikį. Švedija taip pat teikė likvidumo paramą įmonėms ir namų ūkiams (tokių kaip garantijos ir mokesčių atidėjimai, kurie neturi tiesioginio ir greito poveikio biudžetui), kurios vertė siekia 11,5 % BVP. Komisijos vertinimu, faktinis valstybės garantijų įsisavinimas 2020 m. maždaug prilygsta 1 % BVP;
- (8) 2021 m. birželio 2 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Šiame pranešime aptariama Švedijos biudžeto būklė, nes jos valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus įvykdytas;
- (9) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, yra atsargus 2021 m. ir realistiškas 2022 m. Remiantis naujesniais duomenimis, Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje prognozuojama, kad realiojo BVP augimo tempas 2021 m. bus didesnis, nei numatyta 2021 m. konvergencijos programos pagrindiniame scenarijuje;
- (10) 2021 m. konvergencijos programoje Vyriausybė planuoja, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės nuo 3,1 % BVP 2020 m. iki 4,5 % BVP 2021 m., o skolos santykis su BVP 2021 m. išliks 39,9 % BVP. Pagal 2021 m. konvergencijos programą 2021 m. pirminio biudžeto balanso pokytis, palyginti su iki krizės buvusiu lygiu (2019 m.), turėtų siekti - 5,2 % BVP, atsižvelgiant į 5,0 % BVP sudarančias ekonomikai remti skirtas diskrecines biudžeto priemones ir automatinį stabilizavimo priemonių veikimą. Šios valdžios sektoriaus deficito projekcijos yra didesnės nei Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje, kurioje prognozuojamas spartesnis ekonominės veiklos atsigavimas, taigi ir mažesnės išlaidos kovos su krize priemonėms, visų pirma priemonėms, skirtoms suteikti laikino nedarbo paramą ir padengti nuo krizės nukentėjusių įmonių apyvartos nuostolius;
- (11) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir susijusį ekonomikos nuosmukį, Švedija ėmėsi biudžeto priemonių, kad sustiprintų savo sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų COVID-19 pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Šis ryžtingas politikos atsakas sušvelnino BVP susitraukimą, o tai savo ruožtu apribojo valdžios sektoriaus deficito ir valdžios sektoriaus skolos augimą. Fiskalinėmis priemonėmis turėtų

būti kuo labiau padidinta parama ekonomikos atsigavimui, neužbėgant už akių būsimoms fiskalinėms trajektorijoms. Todėl turėtų būti stengiamasi, kad šios priemonės netaptų nuolatine našta viešiesiems finansams. Nustačiusios nuolatinės priemonės valstybės narės turėtų tinkamai jas finansuoti, kad užtikrintų neutralų poveikį biudžetui vidutinės trukmės laikotarpiu. Priemonės, kurių Švedija ėmėsi 2020 m. ir 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. Atrodo, kad tam tikros diskrecinės priemonės, kurias Vyriausybė priėmė 2020–2021 m. laikotarpiu, nėra laikinos arba joms nėra kompensacinių priemonių. Preliminariai apskaičiuota, kad 2023 m., po Komisijos prognozės aprėpiamo laikotarpio, likęs bendras tų nelaikinių priemonių poveikis sudarys apytikriai 1 % BVP ir bus daugiausia susijęs su keliomis išlaidų priemonėmis ir pajamų mokesčio sumažinimu;

- (12) 2021 m. konvergencijos programoje neatsižvelgta į jokiais išlaidas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje pateiktose biudžeto projekcijose atsižvelgta į pajamas iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijų, kurios sudaro 1/11-ąją visų 2021 m. ir 2/11-ąsias visų 2022 m. skirtų dotacijų, ir numatomas supaprastintas linijinis pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamų išlaidų įtraukimas⁽⁵⁾;
- (13) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 nustatyti fiskalinio koregavimo rodikliai turi būti vertinami atsižvelgiant į dabartinės aplinkybes. Pirma, gamybos apimtys atotrūkio įverčius gaubia didelis neapibrėžtumas. Antra, reikia, kad fiskalinę politiką būtų galima greitai pritaikyti prie COVID-19 pandemijos raidos ir, kai pavojus sveikatai sumažės, nuo pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju būtų pereita prie tikslingesnių priemonių. Trečia, šiam laikotarpiui būdingas reikšmingas politikos atsakas siekiant remti ekonominę veiklą. Esant dideliems pervedimams iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę), nustatyti rodikliai neapima visos paskatos, kurią fiskalinę politiką teikia ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, panašu, kad struktūrinis balansas dabartinėmis aplinkybėmis nėra tinkamas rodiklis. Išlaidų kriterijus taip pat turi būti pritaikytas⁽⁶⁾ ir papildytas papildoma informacija, kad būtų galima visapusiškai įvertinti fiskalinės politikos kryptį;
- (14) vadovaujantis panašiu požiūriu į tą, kurio laikomasi vertinant 2021 m. biudžeto planų projektus, į bendrąsias išlaidas nebuvo įtrauktos laikinos neatidėliotinos priemonės. Šiomis su krize susijusiomis laikinomis neatidėliotinosiomis priemonėmis remiamos sveikatos sistemos ir darbuotojams bei įmonėms kompensuojamos dėl izoliavimo priemonių ir tiekimo grandinės sutrikimų prarastos pajamos; ar valdžios institucijos jas atšauks, priklauso nuo to, kada normalizuosis visuomenės sveikatos ir ekonominė padėtis. Siekiant dabartinėmis sąlygomis įvertinti bendrą fiskalinės politikos kryptį, į atitinkamas bendrąsias išlaidas turėtų būti įtraukti dideli pervedimai iš Sąjungos biudžeto (pavyzdžiui, pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę). Taigi bendra fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones), įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis. Be bendros fiskalinės politikos krypties, analizės tikslas taip pat yra įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslais. Dėl tos priežasties ypatingas dėmesys skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų ir investicijų raidai;
- (15) 2021 m. Švedijos konvergencijos programoje planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. sumažės iki 1,0 % BVP (o tai atitinka Komisijos 2021 m. pavasario prognozę) daugiausiai dėl ekonomikos atsigavimo, taip pat dėl 2020 ir 2021 m. priimtų laikinų paramos priemonių nutraukimo. Planuojama, kad 2022 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės iki 37,0 % BVP, t. y. bus šiek tiek mažesnis nei numatyta Komisijos 2021 m. pavasario prognozėje, iš dalies dėl vertės kitimo poveikio. Remiantis Komisijos 2021 m. pavasario prognoze ir pirmiau nurodytus iššūkius atspindinčia konkrečia metodika, bendra fiskalinės politikos kryptis, įskaitant tiek nacionalinio, tiek Sąjungos biudžeto (visų pirma Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės) lėšomis finansuojamų investicijų poveikį visuminei paklausai 2022 m., sudarys -0,2 % BVP⁽⁷⁾. Prognozuojama, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis padidės 0,1 procentinio punkto BVP. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turės neutralų poveikį⁽⁸⁾. Prognozuojama, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės einamosios išlaidos (atėmus diskrecines pajamų priemones) turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį;

⁽⁵⁾ Žr. Europos Komisijos 2021 m. pavasario ekonominės prognozės 1.2.3 langelį.

⁽⁶⁾ Visų pirma ketverių metų investicijų išlyginimas, naudojamas išlaidų kriterijui apskaičiuoti, neleidžia tinkamai įvertinti fiskalinės paramos atsigavimui, kuri teikiama vykdant nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

⁽⁷⁾ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka per didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinio laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

⁽⁸⁾ Prognozuojama, kad kitų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų kapitalo išlaidų poveikis bus neutralus.

- (16) itin svarbi valstybių narių biudžeto priemonių kokybė. Fiskalinės struktūrinės reformos, kuriomis siekiama gerinti nacionalinių biudžetų sudėtį, gali paremti potencialų augimą, suteikti labai reikalingų fiskalinio manevravimo galimybių ir padėti užtikrinti fiskalinį tvarumą ilgesniu laikotarpiu, be kita ko, atsižvelgiant į klimato kaitą ir iššūkius sveikatos srityje. Kalbant apie pajamas, COVID-19 krizė padidino reformų svarbą siekiant veiksmingesnių ir teisingesnių viešųjų pajamų sistemų. Kalbant apie išlaidas, krizės sąlygomis tapo dar svarbiau didinti tvarių ir augimą skatinančių investicijų lygį bei kokybę tokiu būdu, kad būtų siekiama augimo potencialo bei ekonominio ir socialinio atsparumo didinimo ir dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos tikslų. Nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai suteiks galimybę pagerinti nacionalinių biudžetų sudėtį;
- (17) 2021 m. konvergencijos programos vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto planuose numatoma, kad valdžios sektoriaus perteklius padidės nuo 0,5 % 2023 m. iki 1,0 % BVP 2024 m. Į 2021 m. konvergencijos programą neįtraukta informacija, kurios reikia bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 ir 2024 m. įvertinti. Dabartinis 10 metų vidutinio nominalaus potencialaus augimo įvertis yra 4 %⁽⁹⁾. Tačiau šis įvertis neapima reformų, kurios numatytos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir dėl to gali padidinti potencialų Švedijos ekonomikos augimą, poveikio;
- (18) planuojama, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės nuo 33,7 % BVP 2023 m. iki 31,4 % BVP 2024 m. Remiantis naujausia skolos tvarumo analize laikoma, kad vidutinės trukmės laikotarpiu Švedijai gresia maža rizika fiskaliniam tvarumui;
- (19) atsižvelgiant į šiuo metu vis dar išimtinai didelį neapibrėžtumo mastą, fiskalinės politikos gairės ir toliau turėtų būti daugiausiai kokybinio pobūdžio. 2022 m., jeigu neapibrėžtumo mastas jau bus pakankamai sumažėjęs, turėtų būti pateiktos vėlesniems metams skirtos tikslesnės kiekybinės gairės;
- (20) Taryba įvertino 2021 m. konvergencijos programą ir veiksmus, kurių Švedija ėmėsi atsižvelgdama į 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją,

REKOMENDUOJA ŠVEDIJAI:

1. 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.
2. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą.
3. Ypatingą dėmesį skirti viešųjų finansų – tiek biudžeto pajamų, tiek išlaidų – sudėčiai, taip pat biudžeto priemonių kokybei, kad būtų užtikrintas tvarus ir įtraukus atsigavimas. Pirmenybę teikti tvarioms ir augimą skatinančioms investicijoms, visų pirma toms, kuriomis remiama žaliaji ir skaitmeninė pertvarka. Pirmenybę teikti fiskalinėms struktūrinėms reformoms, kurios padės finansuoti viešosios politikos prioritetus ir didinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, be kita ko, kai aktualu, visų atžvilgiu stiprinant sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų aprėptį, tinkamumą ir tvarumą.

Priimta Liuksemburge 2021 m. birželio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. LEÃO

⁽⁹⁾ Apskaičiuota Komisijos pagal bendrai sutartą metodiką.

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos
leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT